

Varhaiskasvatushenkilöstön kokemuksia Valssilla toteutettavasta arviointiprosessista Siilinjärven kunnassa

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Sosionomi (AMK)

Kevät 2025

Anu Saali

Matleena Koskela

Koulutus	Sosionomi AMK	
Tekijä	Anu Saali, Matleena Koskela	Vuosi 2025
Työn nimi	Varhaiskasvatushenkilöstön kokemuksia Valssilla toteutettavasta arviointiprosessista Siilinjärven kunnassa	
Ohjaaja	Mari Korhonen ja Tarja Mäkitalo	

Vuonna 2023 käyttöön otetun Valssi-laadunarviointijärjestelmän avulla voidaan toteuttaa sisäinen arviointiprosessi varhaiskasvatuksessa. Tämän tutkimuksellisen opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää varhaiskasvatushenkilöstön kokemuksia Valssilla toteutettavan arviointiprosessin hyödyistä ja kehittämiskohteista Siilinjärven kunnassa. Tavoitteena oli tuottaa kokemuksellista tietoa Valssilla toteutettavan arviointiprosessin kehittämisen tueksi Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Siilinjärven kunnan varhaiskasvatus. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat: “Millaisia kokemuksia Siilinjärven kunnan varhaiskasvatushenkilöstöllä on Valssi-arviointijärjestelmällä toteutettavan arviointiprosessin hyödyistä varhaiskasvatustoiminnan kehittämisessä?” sekä “Millaisia kokemuksia varhaiskasvatushenkilöstöllä on Valssilla toteutettavan arviointiprosessin kehittämiskohteista Siilinjärven kunnassa?”

Opinnäytetyön tietoperustana käytettiin aiempia tutkimuksia ja kirjallisuutta liittyen Valssi-järjestelmään ja varhaiskasvatukseen. Tietoperustassa avattiin keskeisinä käsitteinä varhaiskasvatus, varhaiskasvatuksen henkilöstö, varhaiskasvatuksen arviointi, kehittävä arviointi ja Valssi-järjestelmä, sekä Valssi-arviointiprosessi. Tutkimus toteutettiin yhdistäen määrällinen ja laadullinen tutkimusmenetelmä ja sen anonyymi aineisto kerättiin sähköisen Webropol-kyselytutkimuksen avulla. Määrälliset tulokset analysoitiin taulukoiden avulla. Avoimien kysymyksiä analysoimiseen käytettiin laadullista menetelmää, teemoittelua. Sähköiseen kyselyyn vastasi 25 vastaajaa.

Tulokset osoittivat, että Valssi-arviointiprosessista koettiin olevan jonkin verran hyötyä varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen. Tiimikeskustelut nähtiin hyödyllisimmäksi ja antoisimmaksi arviointiprosessin vaiheeksi. Tuloksista nousi esille, että tiimikeskustelut auttavat löytämään konkreettisia kehittämistarpeita varhaiskasvatuksen arjessa. Arviointiprosessiin perehdyttämisen koettiin olevan pääosin riittävää, mutta uusien työntekijöiden perehdytystä Valssiin haluttiin lisätä esimerkiksi perehdytyslomakkeen avulla. Eniten kehitettävää koettiin olevan kuukauden kysymyksessä, joka on osa Siilinjärven varhaiskasvatuksen arviointiprosessia. Kuukauden kysymyksen koettiin antavan vähiten hyötyä toiminnan kehittämiseen “kyllä” ja “ei” vastausvaihtoehtojen vuoksi. Aikaa koettiin tarvittavan lisää arviointiprosessin toteuttamiseen varhaiskasvatuksen arjessa ja tiimikeskustelujen tueksi ehdotettiin keskustelurunkoa. Jatkossa olisi tärkeää kehittää perehdytyslomake arviointiprosessista uusille työntekijöille ja keskustelurunko tiimikeskustelujen tueksi. Lisäksi olisi tärkeää tutkia Valssin hyötyjä ja kehittämiskohteita laajemmin eri varhaiskasvatuksen toimijoiden välillä, koska näin voitaisiin havaita jo toimivia arviointikäytäntöjä, joita pystyttäisiin ottamaan laajemminkin käyttöön.

Avainsanat Arviointi, varhaiskasvatus, Valssi-arviointijärjestelmä

Sivut 41 sivua ja liitteitä 13 sivua

DP Bachelor of Social Services
Author Anu Saali, Matleena Koskela Year 2025
Subject Early childhood educators' experiences of the evaluation process implemented with the Valssi evaluation system in Siilinjärvi municipality
Supervisors Mari Korhonen ja Tarja Mäkitalo

The Valssi quality assessment system, introduced in 2023, can be used to implement an internal evaluation process in early childhood education. The purpose of this research was to investigate the experiences of early childhood education staff on the benefits of the evaluation process implemented with the Valssi system and areas for development in the municipality of Siilinjärvi. The aim was to produce information on the benefits and areas for development of the evaluation process to support the development of the evaluation process in early childhood education in the municipality of Siilinjärvi. The thesis was commissioned by the early childhood education of the municipality of Siilinjärvi. The research questions were: what kind of experiences do the early childhood education staff of the municipality of Siilinjärvi have of the benefits of the Valssi evaluation process in the development of early childhood education activities? and what kind of experiences do the early childhood education staff have of the development areas of the Valssi evaluation process in the municipality of Siilinjärvi?

The knowledge base of the thesis was previous research and literature related to the Valssi assessment system and early childhood education. The key concepts discussed in the knowledge base were early childhood education, early childhood education staff, early childhood education assessment, developmental assessment and the Valssi evaluation system and process. The study was both quantitative and qualitative, and its anonymous data was collected with the help of an electronic Webropol survey. A total of 25 respondents responded to the survey.

The results showed that the Valssi process was felt to be useful for the development of early childhood education activities. Team discussions were seen as the most useful and rewarding phase of the evaluation process. The results showed that team discussions help to find concrete development needs in the everyday life of early childhood education. Induction to the evaluation process was considered sufficient, but there was a desire to increase the induction of new employees to Valssi and a clear induction form was proposed, for example. The question of the month, which is part of the evaluation process of Siilinjärvi's early childhood education, was felt to have the most room for improvement and to provide the least benefit for the development of operations due to the "yes" and "no" answer options. It was felt that more time was needed to implement the assessment process in the everyday life of early childhood education, and a ready-made form or discussion framework was proposed to support team discussions. In the future, it would be important to develop an induction form on the assessment process for new employees and a discussion frame to support team discussions. It would be also important to study the benefits and development targets of Valssi more extensively between different early childhood education operators, as this would allow us to identify evaluation practices that work and could be adopted more widely.

Keywords: Assesment, early childhood education, Valssi evaluation system.

Pages 41 pages and appendices 13 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tietoperusta ja aiemmat tutkimukset	2
2.1	Varhaiskasvatus	2
2.1.1	Varhaiskasvatushenkilöstö	4
2.1.2	Varhaiskasvatuksen arviointi	5
2.1.3	Varhaiskasvatuksen kehittävä arviointi	7
2.2	Valssi-laadunarviointijärjestelmä	7
2.3	Valssi-arviointiprosessi	9
2.4	Aiemmat tutkimukset	10
3	Opinnäytetyön toteutus	11
3.1	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset	12
3.2	Tutkimusmenetelmät	12
3.2.1	Aineiston kerääminen sähköisellä Webropol-kyselyllä	15
3.2.2	Aineiston analyysi	16
3.3	Opinnäytetyön eettisyys ja kestävyys	17
3.4	Opinnäytetyön luotettavuus	20
4	Tutkimuksen tulokset	21
4.1	Taustatiedot ja perehdytys	22
4.2	Valssi-arviointiprosessin hyödyt varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen	24
4.3	Valssi-arviointiprosessin kehittämiskohteet	29
5	Johtopäätökset	33
6	Pohdinta ja jatkokehittämisisideat	36
	Lähteet	39

Kuvat

Kuva 1. Valssi-arviointijärjestelmän avulla toteutettavan arviointiprosessin vaiheet (Harkoma ym., 2023a)	10
Kuva 2. Perehdytys Valssi-arviointiprosessiin.	23
Kuva 3. Valssi-arviointiprosessin vaiheiden hyödyt	25
Kuva 4. Vastaajaryhmän 1 ja vastaajaryhmän 2 vastaukset kysymykseen ”mistä Valssi-arviointiprosessin vaiheesta on ollut eniten hyötyä varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen?”	28
Kuva 5. Valssin tuomat hyödyt leikkiin liittyvässä toiminnan kehittämisessä.	29
Kuva 6. Valssi-arviointiprosessin vaiheiden kehittäminen.	32

Taulukot

Taulukko 1. Esimerkki teemoittelun toteuttamisesta kyselytutkimuksen tulosten analysoimisessa.	17
Taulukko 2. Vastaajaryhmän 1 ja vastaajaryhmän 2 kokema hyöty Valssi-arviointiprosessin tiimikeskusteluista.	27

Liitteet

Liite 1.	Aineistonhallintasuunnitelma
Liite 2.	Tietosuojailmoitus
Liite 3.	Kyselylomake
Liite 4.	Tutkimuslupa
Liite 5.	Saatekirje

1 Johdanto

Varhaiskasvatus on lainsäädäntöön pohjautuvaa tavoitteellista toimintaa, joka tähtää lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Varhaiskasvatuksen järjestäjän on arvioitava, sekä valvottava varhaiskasvatuksen toimintaa ja sen laatua. Varhaiskasvatusta arvioidaan sisäisen arvioinnin lisäksi ulkopuolisten toimijoiden avulla. Arvioinnin on tarkoitus kehittää varhaiskasvatusta ja sen laatua, sekä varmistaa varhaiskasvatustilain mukainen toiminta varhaiskasvatuksessa. (Varhaiskasvatustilain 2018/540 § 3, 24) Varhaiskasvatuksen henkilöstöä ohjataan ja kannustetaan varhaiskasvatustoiminnan sisäiseen arviointiin osallistumiseen sekä toiminnan kehittämiseen (Opetushallitus, 2022, s. 32).

Kansallisen koulutuskeskuksen Karvin ylläpitämä Valssi-arviointijärjestelmä on varhaiskasvatuksen käyttöön soveltuva järjestelmä, jonka avulla arvioidaan varhaiskasvatuksen laatua. Koko varhaiskasvatustilain arviointiprosessi voidaan toteuttaa Valssin avulla. (Harkoma ym., 2023a, s. 3) Valssilla toteutettavaan arviointiprosessiin on luotu prosessirunko, johon kuuluu itsearviointilomakkeiden täyttämistä yhteisesti valikoidusta teemasta, ryhmätasoinen arviointi tiimikeskusteluissa, sekä koko päiväkodin yhteinen arviointikeskustelu ja arvioinnin yhteenvedon koostaminen. Arviointiprosessissa tulee huomioida myös ryhmän lasten ja heidän huoltajiensa mahdollisuus arvioida toimintaa. (Harkoma ym., 2023b) Valssin kehittämistä pidetään merkittävänä panostuksena Suomen varhaiskasvatustilain. Valssin käyttö on ilmaista ja järjestelmä mahdollistaa tasa-arvoisen mahdollisuuden varhaiskasvatuksen arviointiin kaikkialla Suomessa. Valssin avulla toteutettavaan arviointiprosessiin on luotu yleiset periaatteet, jotka yhtenäistävät arviointikäytäntöjä varhaiskasvatustilain. Valssi on varsin uusi järjestelmä, joten siksi on tärkeää tutkia Valssin käyttökokemuksia. (Aarnisalo ym., 2024, ss. 4–7)

Tämän opinnäytetyön tilaaja on Siilinjärven kunnan varhaiskasvatus. Siilinjärven varhaiskasvatus toteuttaa varhaiskasvatustilain mukaista varhaiskasvatustoimintaa Siilinjärven kunnassa oman kunnan alueella asuville lapsille. Siilinjärven kunnassa on tällä hetkellä 9 päiväkotia ja yksi pelkästään esiopetusta järjestävä esiopetuspaikka. (Siilinjärven kunta, 2024) Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksen tavoitteena on tarjota laadukasta palvelua, joka tukee lapsen kasvua, oppimista ja kehitystä monipuolisesti. Laadukkaaseen palveluun kuuluu olennaisena osana varhaiskasvatustilain pohjautuva toiminnan arviointi ja kehittäminen. (Siilinjärven kunnan varhaiskasvatustilain, 2022, ss. 88–90)

Valssi on otettu käyttöön Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksessa vuonna 2023, ja kokemuksista sen käyttöön liittyvästä arviointiprosessista on vielä vähän yleistä tietoa Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksessa. Myöskään dataa Valssiin liittyvistä kokemuksista ei ole Siilinjärven kunnassa koostettu tai kerätty laajassa mittakaavassa.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millaisia kokemuksia Siilinjärven kunnan varhaiskasvatushenkilöstöllä on Valssilla toteutettavan arviointiprosessin hyödyistä ja kehittämiskohteista. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa varhaiskasvatushenkilöstön kokemuksellista tietoa Valssilla toteutettavan arviointiprosessin kehittämisen tueksi Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksessa. Myös varhaiskasvatushenkilöstö hyötyy tämän opinnäytetyön tuottamasta tiedosta, koska varhaiskasvatushenkilöstö osallistuu Siilinjärven varhaiskasvatuksessa Valssilla toteutettavaan arviointiprosessiin. Opinnäytetyö toteutettiin yhdistäen määrällinen ja laadullinen tutkimusmenetelmä. Tutkimus toteutettiin sähköisen Webropol-kyselytutkimuksen avulla Siilinjärven kunnan varhaiskasvatushenkilöstölle.

2 Tietoperusta ja aiemmat tutkimukset

Tässä luvussa käsitellään tämän opinnäytetyön keskeiset käsitteet. Koska opinnäytetyön aihe liittyy varhaiskasvatuksen arviointiin ja varhaiskasvatushenkilöstön kokemuksiin Valssi-arviointiprosessista, keskeisiksi käsitteiksi valikoituivat varhaiskasvatus, varhaiskasvatushenkilöstö, varhaiskasvatuksen arviointi ja varhaiskasvatuksen kehittävä arviointi, Valssi-arviointijärjestelmä ja prosessi sekä aiemmat tutkimukset liittyen tämän opinnäytetyön aiheeseen.

2.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusta voidaan tarkastella sekä tieteenalana että käytännön toimintana, jota eri toimijat järjestävät. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan varhaiskasvatusta käytännön toiminnan näkökulmasta. Varhaiskasvatuksen käsitteistö on mullistunut vuosien aikana ja aiemmin käytetyn päivähoiton käsitteen sijasta nykyisin käytetään varhaiskasvatuksen käsitettä. Tämä näkyy myös ammattinimikkeiden uudistumisena 2000-luvun aikana. (Eerola-Pennanen ym., 2022, ss. 21–37) Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jonka tarkoituksena on edistää lapsen kasvua, kehitystä, terveyttä

ja oppimista monipuolisesti. Varhaiskasvatusta järjestetään avoimessa varhaiskasvatustoiminnassa, yksityisissä ja julkisissa varhaiskasvatusyksiköissä, sekä yksityisessä ja julkisessa perhepäivähoidossa. Kunta on lainsäädännön mukaan velvollinen järjestämään varhaiskasvatuspaikan lapselle, jonka kotikunta kyseinen kunta on. (Varhaiskasvatustilasto 540/2018 § 3, 5) Varhaiskasvatuksen tavoitteena on ehkäistä lasten syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa lasten välillä, sekä tasata kotiolosuhteista johtuvia eroja lapsen kehityksen näkökulmasta. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on myös luoda hyvä pohja lapsen elinikäiselle oppimiselle ja tulevaisuudelle. Tämän vuoksi varhaiskasvatuksen toiminnan ja sen laadun yhdenmukaisuus Suomessa on tärkeää. (Koivula ym., ss. 9–20) Nykyisin varhaiskasvatusta pidetään nimenomaan jokaisen lapsen oikeutena. Aiemman käsityksen mukaan varhaiskasvatus on ollut erityisesti vanhemman tarvetta varten, esimerkiksi vanhemman työssäkäynnin tai opiskelun mahdollistamista varten. (Eerola-Pennanen ym., 2022, ss. 21–37)

Varhaiskasvatuksen sisältö voidaan määritellä erilaisten painotuksien mukaisesti. Osassa painotuksista korostuu opetus ja koulutus, toisissa painotuksissa varhaiskasvatusta pidetään monipuolisena kokonaisuutena. Pohjoismainen ja keskieurooppalainen painotus korostaa lapsen kehityksen tukemista, oppimiseen innostamista ja arkielämän taitojen harjoittelua. Pohjoismaissa pidetään erittäin tärkeänä koulutettua ja ammattitaitoista henkilöstöä varhaiskasvatuksessa. (Eerola-Pennanen, 2022 ym., ss.21–37)

Suomalaisessa yleisessä varhaiskasvatussuunnitelmassa varhaiskasvatuksen sisältö on määritelty opetuksesta, kasvatuksesta ja hoidosta rakentuvaksi monipuoliseksi kokonaisuudeksi. Arjen tilanteissa painottuu pedagoginen eli opetuksellinen näkökulma. Varhaiskasvatuksessa otetaan huomioon myös lapsen yksilölliset tuen tarpeet ja inklusio. Inklusiolla tarkoitetaan jokaisen lapsen oikeutta osallistua varhaiskasvatukseen vammastaan, tuen tarpeestaan tai muista yksilöllisistä ominaisuuksistaan huolimatta. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on järjestää monipuolista toimintaa lasten oppimisen ja kehityksen tueksi, kuten leikkiin, taiteeseen, liikuntaan, musiikkiin ja kulttuuriin liittyvää toimintaa. Erilaisia vaihtuvia toimintoja toteutetaan suunnitelmien mukaisesti varhaiskasvatuksen arjessa. Myös lapsen perustarpeisiin, kuten levon tarpeeseen, ravitsemukseen ja hygienianhoitoon vastaaminen on olennainen osa varhaiskasvatusta. (Opetushallitus, 2022, ss. 24–28) Yksilöllisyys ja ihmisen kokonaisvaltaisuus korostaa sosiaalipedagogista näkökulmaa, jossa kasvatuksessa otetaan huomioon myös ihmisen sosiaalisuus ilmiönä. Vuorovaikutustaidot ja erilaiset ryhmässä toimimisen taidot ovat

tärkeä osa lapsen kasvua ja kehitystä. Varhaiskasvatuksessa harjoitellaan erilaisia sosiaalisia taitoja, joita lapsi tarvitsee kasvaakseen osaksi yhteiskuntaa ja yhteisöä. (Nivala & Ryyänen, 2019, ss. 237–239)

Varhaiskasvatuksen järjestäminen pohjautuu varhaiskasvatukseen, yleiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja paikallisiin varhaiskasvatussuunnitelmiin, sekä lasten yksilöllisiin varhaiskasvatussuunnitelmiin. Yleinen varhaiskasvatussuunnitelma on Opetushallituksen antamaan määräykseen pohjautuva asiakirja, jonka mukaisesti varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee varhaiskasvatusta toteuttaa. Yleisten määräyksien tavoitteena on yhtenäistää varhaiskasvatuksen toimintatapoja eri puolilla Suomea ja luoda lapsille tasavertainen varhaiskasvatus koko Suomessa. (Opetushallitus, 2022, s. 9)

Kunnat, kuntayhtymät tai yksityiset palveluntuottajat laativat yleisten varhaiskasvatussuunnitelmien perusteiden pohjalta paikallisia varhaiskasvatussuunnitelmia. Paikallisista varhaiskasvatussuunnitelmista ilmenee esimerkiksi paikallisia pedagogisia painotuksia eli sitä, mitä opetuksessa painotetaan. Jokaiselle lapselle luodaan myös yhteistyössä huoltajien kanssa oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, josta ilmenee tavoitteet lapsen varhaiskasvatukselle, sekä toimenpiteet lapsen yksilöllisten tavoitteiden saavuttamiseksi. (Varhaiskasvatustilasto 540/2018 § 21–23)

Siilinjärven kunnan varhaiskasvatussuunnitelmassa pedagogisiksi painotuksiksi on nostettu lasten osallisuus, toiminnan joustavuus, pysähtyminen ja hetkeen keskittyminen, sekä uusien asioiden kokeilu. Pedagogiikka koostuu kokopäiväpedagogiikasta, jonka tärkeimpänä osana on henkilöstön vuorovaikutus lasten kanssa. Aikuinen tarttuu lapsen aloitteisiin sensitiivisesti, sekä on lapsen saatavilla ja läsnä. (Siilinjärven varhaiskasvatussuunnitelma, 2022, s. 52)

2.1.1 Varhaiskasvatushenkilöstö

Varhaiskasvatushenkilöstö koostuu varhaiskasvatusalan ammattilaisista. Varhaiskasvatushenkilöstöön kuuluvat esimerkiksi varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, päiväkodin johtaja sekä perhepäivähoitaja. Näiden ammattiryhmien kelpoisuusvaatimukset määritellään varhaiskasvatustilastoissa. Varhaiskasvatuksen opettaja,

sosionomi ja lastenhoitaja työskentelevät lapsiryhmässä. Varhaiskasvatuksen opettajalla on lapsiryhmän pedagoginen vastuu ja koko päiväkodin toiminnasta vastaa päiväkodin johtaja. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut täytyy olla saatavilla jokaisessa päiväkodissa ja lapsen varhaiskasvatuksessa tarvitsema tuki järjestetään kolmiportaisesti. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 § 25–31)

Varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuuteen vaatimuksena on vähintään sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyy vähintään 60 opintopisteen verran sosiaalipedagogiikan ja varhaiskasvatuksen opintoja (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 § 27). Keskeisiä sosionomin työtehtäviä varhaiskasvatuksessa on toimia lapsen hyvinvointia edistävästi ja tehdä yhteistyötä sekä perheiden kanssa, että moniammatillisesti. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävässä toimimiseen vaadittava osaaminen on jaoteltu kompetensseihin. Asiakastyön ja eettisen osaamisen kompetenssit korostuvat, koska sosionomi työskentelee varhaiskasvatuksessa asiakkaiden, kuten lasten ja perheiden parissa. Verkosto- ja palvelujärjestelmäosaamisen kompetenssi määrittelee, että sosionomin osaamisvaatimukseen kuuluu monialainen yhteistyö palvelujärjestelmässä ja verkostoissa. Muita varhaiskasvatuksen sosionomin kompetensseja on kriittinen ja osallisuutta edistävän yhteiskuntaosaamisen kompetenssi, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen, sekä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvaan sekä osaamiseen kuuluu vahvasti kehittäminen. Varhaiskasvatustoiminnan kehittäminen yhdessä lasten, huoltajien, henkilöstön sekä muiden varhaiskasvatusalan toimijoiden kanssa on olennainen osa sosionomin työtä varhaiskasvatuksessa. (SOAMK työvaliokunta, 2023)

2.1.2 Varhaiskasvatuksen arviointi

Varhaiskasvatuslaki velvoittaa varhaiskasvatusta järjestäviä tai tuottavia tahoja arvioimaan toimintaansa sisäisesti ja osallistumaan ulkoiseen arviointiin. Arvioinnilla pyritään varhaiskasvatuslain mukaisen toiminnan toteutumiseen ja sen avulla pyritään varmistamaan lapsille tasa-arvoiset mahdollisuudet kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 § 24)

Varhaiskasvatuksen toiminnan arviointia tulee tehdä säännöllisesti ja suunnitelmallisesti. Arviointi on osa varhaiskasvatuksen laadunhallintaa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on määritelty, että toiminnan arviointia tulee tehdä monella eri tasolla.

Toimintaa arvioidaan kansallisella, järjestäjän, yksikön ja yksilön tasolla.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä päättää oman sisäisen arviointinsa menetelmistä. Jotta varhaiskasvatuksen järjestäjä voi tehdä arviointia systemaattisesti, on arviointiin käytettävä toimivaa arviointijärjestelmää. Varhaiskasvatuksen arvioinnin tavoitteena on varmistaa varhaiskasvatuksen yhdenmukainen laatu suhteessa muihin varhaiskasvatyksiköihin ja kehittää varhaiskasvatuksen toimintaa sekä yksikötasolla, että yleisellä tasolla. Arvioinnin avulla voidaan nostaa esille varhaiskasvatuksen toiminnan vahvuuksia ja kehittämiskohteita. Varhaiskasvatuksen järjestäjä on velvollinen tuottamaan ajankohtaista julkisesti saatavilla olevaa tietoa varhaiskasvatuksen sisällöstä ja laadusta. (Opetushallitus, 2022, ss. 70–73)

Varhaiskasvatuksen arviointia voidaan toteuttaa esimerkiksi henkilöstön toteuttamien arviointien avulla. Erityisesti varhaiskasvatyshenkilöstön toteuttamat itsearviointit ovat keskeisiä varhaiskasvatuksen laadunarvioinnissa. Itsearviointien avulla voidaan mitata henkilöstön toiminnan laatua monin eri tavoin. Oman toiminnan arvioimisella voidaan mitata esimerkiksi varhaiskasvattajien toteuttaman pedagogisen toiminnan sisällön laatua. (Opetushallitus, 2022, ss. 72–73)

Varhaiskasvatukseen osallistuvilla lapsilla ja heidän huoltajillaan tulee olla mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan säännölliseen arviointiin. Lasten mielipiteitä toiminnan sisällöstä tulee kuulla ja lapsille tulee järjestää mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Yksilötason arvioinnissa lapselle luodaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja huoltajien kanssa yksilöllinen varhaiskasvatyssuunnitelma. Yksilötason varhaiskasvatyssuunnitelmaan kirjataan toiminta lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi ja edistämiseksi. Yksilöllistä varhaiskasvatyssuunnitelmaa ja sen toteutumista tulee arvioida yhdessä lapsen huoltajien ja lapsen kanssa säännöllisesti. Tämän lisäksi kunnan tulee järjestää huoltajille mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun, arviointiin, sekä kehittämiseen. Huoltajille järjestetty mahdollisuus antaa yleisesti palautetta ja arvioida varhaiskasvatuksen toimintaa säännöllisesti ovat osa varhaiskasvatuksen yksikötason arviointia. (Opetushallitus, 2022, ss. 70–71) Lapsen osallisuus arvioinnissa tulisi ottaa huomioon jokaisessa arvioinnin vaiheessa aina alkuvaiheen ideoinnista päätöksentekoon ja arviointiin pohjautuvien muutoksien toteuttamiseen. (Turja & Vuorisalo, 2022, ss. 46–50)

2.1.3 Varhaiskasvatuksen kehittävä arviointi

Varhaiskasvatuksen kehittävällä arvioinnilla tarkoitetaan toiminnan arviointia analyttisellä otteella. Varhaiskasvatuksen kehittävä arviointi perustuu analysointiin eri arviointiprosessin vaiheissa. Se pohjautuu myös luottamukselliseen ja avoimeen yhteiseen keskusteluun arvioinnin tavoitteista, toteuttamisvaiheesta ja lopputuloksista. Kehittävässä arvioinnissa pyritään varhaiskasvatuksen arvioinnin toteuttajien dialogisuuteen eli vuorovaikutukselliseen keskusteluun arvioinnin eri vaiheissa. Yhteisen keskustelun avulla pyritään motivoimaan ja sitouttamaan henkilöstöä varhaiskasvatuksen arjessa tapahtuvaan arviointiin ja toiminnan kehittämiseen. Kehittävässä arvioinnissa lopputuloksia tärkeämpää on arviointiprosessi ja sen vaiheet, sekä henkilöstöltä nousseet kehittämisideat. Näin kehittäminen saadaan osaksi varhaiskasvatuksen arkea ja siihen liittyvää toimintaa. (Karila ym., 2018, s. 36)

Kehittävä arviointi toteutetaan monimenetelmällisesti. Monimenetelmällisyys kehittävässä arvioinnissa tarkoittaa useiden eri menetelmien ja työkalujen käyttöä arviointiin. Menetelmät ja työkalut valitaan arvioinnin kohteena olevan ilmiön tai ajankohtaisen tilanteen mukaisesti. Eri menetelmien on tarkoitus tukea toisiaan arviointia tehdessä ja menetelminä voidaan käyttää sekä määrällisiä tai laadullisia menetelmiä. Kehittävän arvioinnin monimenetelmällisyys mahdollistaa laaja-alaisen arvioinnin toteuttamisen päiväkodissa ja monimenetelmällisyyden avulla voidaan arvioida vaikeasti arvioitavissa oleviakin asioita. (Karila ym., 2018, s. 36)

2.2 Valssi-laadunarviointijärjestelmä

Valssin kehittämisen historia ulottuu vuoteen 2020, jolloin opetus- ja kulttuuriministeriö, kansallisen koulutuksen arviointikeskus Karvi ja Tieteen tietotekniikan keskus Oy CSC aloittivat Valssin luomisprosessin. Valssi valmistui vuonna 2023. Valssi on digitaalinen laadunarviointijärjestelmä, jota ylläpitää Kansallisen koulutuksen arviointikeskus Karvi. Valssia pidetään merkittävänä yhteiskunnallisena panostuksena suomalaiselle varhaiskasvatukselle. Järjestelmän käyttö on maksutonta, joten sen avulla tarjotaan tasavertainen mahdollisuus varhaiskasvatuksen toiminnan arviointiin kaikkialla Suomessa. (Aarnisalo ym., 2024, ss. 4–7)

Valssi on otettu yleisesti käyttöön varhaiskasvatussyksiköissä 1.8.2023 ja se on kehitetty varhaiskasvatuksen tuottajien ja järjestäjien toteuttaman sisäisen laadunhallinnan ja arvioinnin tueksi. Valssi tuo varhaiskasvatuksen järjestäjien käyttöön erilaisia arvioinnin työvälineitä ja menetelmiä. Nämä työvälineet eivät ole julkisesti saatavilla, vaan niitä voi käyttää osana Valssin käyttöä varhaiskasvatuksessa. Valssilla toteutettava arviointiprosessi on monivaiheinen ja osainen, joten se ei rajaudu vain tietyn sähköisen kyselyn täyttämiseen, vaan sisältää erilaisten työkalujen- ja menetelmien käyttöä, sekä työtiimin yhteisiä keskusteluja arviointiin liittyen. Valssi-järjestelmään ja arviointiprosessiin kuuluvien arviointityökalujen käyttö pohjautuvat kehittävään arviointiin. Valssilla toteutettava arviointiprosessi on henkilöstöä osallistava ja perustuu dialogisiin keskusteluihin arviointiprosessin aikana. (Harkoma ym., 2023a, ss. 3, 7)

Valssin tarkoitus on sujuvoittaa laadunhallintaan ja arviointiin liittyvän tiedon keruuta varhaiskasvatuksessa. Tiedonkeruun jälkeen Valssin käyttöön perustuvista tuloksista on mahdollista saada yksikkökohtainen raportti varhaiskasvatuksessa. Päiväkodin johtajan ja varhaiskasvattajien on tarkoitus koostaa heidän yhdessä valitsemansa teeman pohjalta vahvuuksia ja kehittämiskohteita arviointituloksiin pohjautuen. Päiväkodin johtajan tehtävä on koostaa ja tallentaa Valssin tuloksien arvioinnista syntyvä yhteenveto ja tuloksista on tarkoitus tiedottaa myös lasten huoltajille. Näin myös huoltajat ovat tietoisia Valssin käytöstä syntyvistä tuloksista oman lapsen päiväkodin osalta. (Harkoma ym., 2023a, s. 3)

Valssia käyttää erilaisissa käyttäjärooleissa olevia henkilöitä. Valssin ylläpitäjänä toimii järjestelmän omistajana oleva CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy, jolla on päävastuu Valssin digitaalisen toiminnan kehittämisestä. Valssin pääkäyttäjinä toimivat henkilöt, jotka varhaiskasvatuksen järjestäjä on valtuuttanut varhaiskasvatuksen arvioinnin ja laadunhallinnallisiin työtehtäviin. Pääkäyttäjien vähimmäismäärä on kaksi henkilöä. Valssin toteuttajana toimii päiväkodin johtaja tai varajohtaja, joka vastaa varhaiskasvatussyksikkönsä arvioinnin ja laadunhallinnan osa-alueista. (Vertanen, 2023, ss. 12–13) Varhaiskasvatushenkilöstöstä esimerkiksi varhaiskasvatuksen opettajat, sosionomit tai lastenhoitajat eivät varsinaisesti käytä Valssi-järjestelmää kirjautumalla sähköiseen järjestelmään tunnuksilla, mutta he osallistuvat Valssilla toteutettavan arviointiprosessin eri vaiheisiin esimerkiksi vastaamalla sähköisiin kyselyihin,

osallistamalla arviointikeskusteluihin, sekä kehittämistyöhön arviointiin pohjautuen. (Harkoma ym., 2023a, s. 6)

2.3 Valssi-arviointiprosessi

Valssi-järjestelmällä toteutettavaan arviointiprosessiin huolellinen valmistautuminen on tärkeää. Jokaisen prosessiin osallistuvan tulisi tietää oma roolinsa tulevassa arviointiprosessissa, sekä tulevan arviointiprosessin sisältö. Lisäksi arviointiprosessiin osallistujat tulisi perehdyttää huolellisesti arviointiprosessin kulkuun. Arviointiprosessiin valmistautumiseen kuuluu myös aikataulus ja siitä tiedottaminen osallistujille. (Vertanen, 2023, s. 14)

Valssin avulla toteutettavaan arviointiprosessiin kuuluu arviointi yksilötasolla, ryhmä- tai tiimitasolla ja organisaatiotasolla. Yksilötason arvioinnissa varhaiskasvatushenkilöstö vastaa itsenäisesti itsearviointikyselyihin, joissa on jokin tietty teema, kuten leikki- ja leikkiympäristöt. Itsearviointiin vastanneet tallentavat vastauksiensa yhteenvedon tulevaa tiimikeskustelua varten. Tiimitasolla tehdään arviointia keskustelemalla itsearviointiin pohjautuvista tuloksista. Tiimikohtaisen keskustelun vaiheessa tiimi pohtii ryhmänsä vahvuuksia ja kehittämiskohteita, sekä luo niistä yhteenvedon. (Harkoma ym., 2023b) Tiimin pohdintakeskustelut ovat arvokas vaihe arviointiprosessissa, koska tämä vaihe mahdollistaa oman tiimin toiminnan reflektoinnin, tiimin vahvuuksien löytämisen, sekä kehittämiskohteiden koostamisen (Vertanen, 2023, s. 25). Organisaatiotasolla käydään keskustelua koko päiväkodin toimintatavoista ja tähdätään koko organisaation pedagogiikan kehittämiseen. Päiväkotien tulee ottaa arvioinnissa huomioon myös lasten- ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan arviointiin. Organisaatiotasoisessa keskustelussa tuodaan ilmi ryhmäkohtaiset yhteenvedot arvioinnista ja niistä keskustellaan. Lopuksi luodaan koko organisaation yhteenveto arvioinnista ja sen pohjalta tehdään kehittämissuunnitelma. (Harkoma ym., 2023b)

Kuvassa 1 on kuvattu Valssin avulla toteutettava arviointiprosessi vaiheittain. Jokainen organisaatio voi muokata arviointiprosessia myös itselle sopivalla tavalla, mutta Valssilla toteutettavaan arviointiprosessiin on luotu yleinen prosessikuvaus helpottamaan arviointiprosessin hahmottamista. Aluksi arviointiprosessia valmistellaan ja suunnitellaan, kuten päätetään arvioitava teema ja luodaan kysely. Sen jälkeen toteutetaan tiedonkeruu Valssilla, eli henkilöstö täyttää esimerkiksi itsearviointikyselyitä. Itsearviointikyselyn pohjalta

saadaan yhteenveto, jota voidaan hyödyntää yhteisen keskustelun tukena. Tämän jälkeen käydään yhteistä keskustelua tiimitasolla, sekä organisaatiotasolla. Lopuksi tehdään koko organisaation yhteenveto arviointiprosessin tuloksista ja laaditaan kehittämissuunnitelma, sekä käynnistetään kehittämistoimet yhteisesti sovitun asian kehittämiseksi. Valssin avulla voidaan luoda toimijakohtainen arviointiraportti, mikä vastaa samalla lakisääteisiin arviointivaatimuksiin. (Harkoma ym., 2023a, s. 11)

Kuva 1. Valssi-arviointijärjestelmän avulla toteutettavan arviointiprosessin vaiheet (Harkoma ym., 2023a)

2.4 Aiemmat tutkimukset

Valssista on löydettävissä varsin vähän aiempia tutkimuksia. Käyttäjätilastoja on tutkittu vuonna 2024. Valssi on käytössä tällä hetkellä 185 kunnassa ja 76 yksityisessä päiväkodissa tai päiväkotiketjussa. Tutkimuksessa on myös tuotu esille, moniko vastaajista on kokenut hyötyä Valssilla toteutetusta arvioinnista. Päiväkotien johtajista 39 % on ollut täysin samaa mieltä siitä, että Valssista on ollut hyötyä. 41 % on

ollut jokseenkin samaa mieltä. Johdon osalta täysin eri mieltä on ollut 2 %. Työntekijöistä 16 % on ollut täysin samaa mieltä ja 43 % jokseenkin samaa mieltä. Täysin eri mieltä henkilöstöstä on ollut 3 %. (Sarkkinen & Vlasov, 2024) Kyseisessä tutkimuksessa toteutettu Valssin hyötyjen tutkiminen liittyy tähän opinnäytetyön siten, että tässä opinnäytetyössä kokemuksia Valssilla toteutettavan arviointiprosessin hyödyistä on tarkoitus tutkia Siilinjärven kunnan tasolla.

Valssista ja sen käytöstä on tehty Valssi-käsikirja, joka esittelee Valssin käyttöä varhaiskasvatuksessa. Käsikirjassa on kuvattu vaiheittain arviointijärjestelmän käyttö ja sen käytöstä syntyvien tuloksien arviointiin liittyviä vaiheita, sekä Valssin avulla toteutettava arviointiprosessi kokonaisuudessaan. Valssin tunteminen on tärkeää tämän opinnäytetyön kannalta, koska opinnäytetyö pohjautuu Valssiin ja sen käyttöön arviointiprosessin toteuttamisessa. (Harkoma ym., 2023a)

Marraskuussa 2023 on tehty Valssista YAMK-opinnäytetyö Valssin ollessa pilotointivaiheessa. Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää paikallisesti Valssin avulla toteutettavaa laadunarviointiprosessia. Toisena tavoitteena oli lisätä tietoisuutta pilotin aikaisesta tutkimustiedosta. Tutkimuksen avulla saatiin selville, että käyttäjille täytyy olla selkeää heidän oma roolinsa arviointiprosessin aikana sekä aikataulutuksen ja kokonaisuuden ymmärtämisen tärkeys vastauksissa. Opinnäytetyö vahvisti, että arviointiprosessi motivoi ja helpotti oman työn kehittämistä. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan Valssi-arviointiprosessia, jota on pyritty kehittämään tämän YAMK-opinnäytetyön avulla. (Vertanen, 2023, s. 2)

3 Opinnäytetyön toteutus

Tässä luvussa tuodaan esille tämän opinnäytetyön tutkimukselliset lähtökohdat ja tutkimusongelma, tutkimusmenetelmät, sekä opinnäytetyön eettisyys, kestävyys ja luotettavuus. Tämä opinnäytetyö toteutettiin yhdistäen määrällinen ja laadullinen tutkimusmenetelmä. Tutkimusmenetelmänä käytettiin sähköistä kyselytutkimusta. Opinnäytetyöprosessin aikana huomioitiin eettiset ja kestävä kehityksen lähtökohdat, sekä luotettavuus.

3.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin, millaisia kokemuksia Siilinjärven kunnassa työskentelevällä varhaiskasvatushenkilöstöllä on Valssilla toteutettavan arviointiprosessin hyödyistä ja kehittämiskohteista. Tutkimuksen kohdejoukosta rajattiin ulkopuolelle perhepäivähoitajat, yksityiset varhaiskasvatuksen palveluntuottajat ja päiväkodin johtajat, sekä esimiehet. Rajaus tehtiin, jotta saatiin kartoitettua mahdollisimman hyvin kunnallisessa varhaiskasvatuksessa lapsiryhmässä käytännön työtä tekevän varhaiskasvatushenkilöstön kokemukset.

Valssi-arviointijärjestelmä on ollut vuodesta 2023 alkaen käytössä Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvattajien kokemuksista Valssilla toteutettavaan arviointiprosessiin liittyen Siilinjärven kunnassa ei ole löydettävissä tieteellistä tietoa, joten opinnäytetyön tutkimustehtävä on ajankohtainen ja hyödyllinen, sekä tarpeellinen. Opinnäytetyön tarkoitus pohjautuu opinnäytetyön tilaajan tarpeeseen. Siilinjärven kunnan varhaiskasvatus tarvitsee kokemuksellista tietoa Valssilla toteutettavasta arviointiprosessista Valssin kehittämisen tueksi. Myös kunnallisessa varhaiskasvatuksessa työskentelevät varhaiskasvatuksen opettajat, sosionomit, lastenhoitajat ja avustajat hyötyvät opinnäytetyön tuloksista, koska he osallistuvat varhaiskasvatuksen arviointiin ja Valssilla toteutettavaan arviointiprosessiin.

Tutkimuskysymyksiksi muodostuivat seuraavat kysymykset:

- Millaisia kokemuksia Siilinjärven kunnan varhaiskasvatushenkilöstöllä on Valssi-arviointijärjestelmällä toteutettavan arviointiprosessin hyödyistä varhaiskasvatustoiminnan kehittämisessä?
- Millaisia kokemuksia varhaiskasvatushenkilöstöllä on Valssilla toteutettavan arviointiprosessin kehittämiskohteista Siilinjärven kunnassa?

3.2 Tutkimusmenetelmät

Metodologisilla valinnoilla tarkoitetaan tieteellisen tiedon hahmottamistapaa.

Metodologisena lähtökohtana on valita tutkimukselle sopiva tutkimusmenetelmä eli metodi

ja hahmottaa tutkittavan tiedon kannalta sopiva analyysimenetelmä. (Laaksovirta, n.d., s. 38)

Tämän opinnäytetyön metodologisia valintoja pohdittaessa vertailtiin kvantitatiivisen eli määrällisen ja kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmenetelmän sopivuutta tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi. Laadullinen ja määrällinen tutkimus vastaavat eri lailla tutkimuskysymyksiin, joten myös kysymyksen asettelu määrittelee tutkimusmenetelmän valintaa. (Vilka, 2015, s. 69) Tutkimus toteutettiin yhdistäen kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä. Tästä käytetään nimitystä *mixed methods research* (Sarajärvi & Tuomi, 2018, s. 78). Kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän yhdistelmällä voitiin saada tutkittavasta asiasta laajempi käsitys. Tämän opinnäytetyön tutkimustehtävänä oli selvittää Siilinjärven kunnassa työskentelevän varhaiskasvatushenkilöstön kokemuksia Valssi-arviointiprosessin hyödyistä ja kehittämiskohteista. Koska tämän opinnäytetyön tutkimus päätettiin toteuttaa kyselytutkimuksen avulla ja kyselytutkimuksen perusjoukko on varsin suuri, tutkimus toteutettiin osittain kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Kyselytutkimukseen haluttiin määrällisten vastausten lisäksi sanallisia vastauksia, jotta tutkittavaa ilmiötä voitaisiin ymmärtää myös määrällistä aineistoa laajemmin.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tarkastellaan tutkittavaa kohdetta mitattavassa eli määrällisessä muodossa. Tutkimuksen käsitteitä pidetään muuttujina ja muuttujien välisiä suhteita tarkastellaan niiden riippuvuuksina toisistaan. Kvantitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena on selittää, ennustaa ja kontrolloida ilmiötä mittaamalla ja esittää tuloksia mitattavassa olevassa muodossa. Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä eroaa kvalitatiivisesta menetelmästä siten, että kvalitatiivisessa tutkimuksessa ilmiötä pyritään mittaamisen sijaan ymmärtämään ja kuvaamaan syvällisemmin. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä on laadullinen menetelmä, jossa pyritään kuvaamaan ja ymmärtämään ilmiötä laajemmin. Kvalitatiivista tutkimusta voidaan toteuttaa hyvin monenlaisia menetelmillä. (Tuomivaara, 2005, ss. 29, 35)

Kyselylomakkeen käyttö on yleisin tapa kerätä tutkimustietoa määrällistä tutkimusta tehdessä. Kyselytutkimus perustuu siihen, että vastaaja saa kysymykset kirjallisena ja myös vastaa kyselyyn kirjallisena. Kyselytutkimus sopii kyselyn toteuttamiseen isolle vastaajajoukolle, joka on hajallaan toisistaan. Kyselytutkimuksella pystytään myös mahdollistamaan vastaajien henkilöllisyyden säilyminen anonyyminä. (Vilka, 2015, s. 94) Kyselytutkimus sopi tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi hyvin, koska

kyselytutkimus toteutettiin isolle vastaajajoukolle, joka työskentelee Siilinjärven kunnan eri varhaiskasvatusyksiköissä. Kyselytutkimuksen avulla pystyttiin saavuttamaan näin laaja vastaajajoukko, joka sijaitsee hajautettuna eri yksiköihin. Tähän opinnäytetyöhön liittyvä kysely toteutettiin siten, että vastaajien henkilöllisyys ei tule esille. Kyselytutkimus voidaan toteuttaa anonyyminä, joten se sopi myös siksi tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi.

Kyselylomaketta suunniteltaessa tulee varmistua siitä, mihin kysymyksiin tutkimuksella haetaan vastausta. Myös tutkimuslomakkeen kysymykset tulee perustella huolellisesti ja niiden tulee olla tutkittavan asian edellyttämiä. (Vilka, 2015, s. 105) Tämän opinnäytetyön kyselytutkimuksen kyselylomake rakennettiin hyvän kyselylomakkeen periaatteita noudattamalla.

Kyselytutkimus tuottaa parhaiten hyötyä, kun kyselylomake on laadittu huolellisesti ja lomaketta on testattu ennen varsinaisen kyselyn toteuttamista. Kyselylomakkeen on oltava toistettavissa oleva ja selkeä. Kyselylomakkeen lähettäminen ja tallentaminen on hyvä suunnitella etukäteen ja lomaketta tulisi testata etukäteen ennen kyselyn toteuttamista. Kyselylomakkeen testaaminen auttaa hahmottamaan kysymysten selkeyttä ja ymmärrettävyyttä. Kyselylomakkeessa olevien kysymysten tulisi olla mahdollisimman yksinkertaisia ja neutraaleja, jotta voitaisiin välttää tutkittavien johdattelua ja vastaukset olisivat mahdollisimman luotettavia ja valideja. (Luoto, 2009, ss. 4–5) Kyselylomakkeen kysymysten muotoilussa kyselyn kohdejoukon tunteminen on tärkeää ja kysymykset tulisi muotoilla vastaajille tutulla ja ymmärrettävällä tavalla. Kysymyksien tulisi myös noudattaa johdonmukaisuutta, kuten niiden etenemistä yleiseltä tasolta yksityiskohtiin tai päin vastoin. (Vilka, 2015, s. 107) Tässä opinnäytetyössä noudatettiin kyselylomakkeen suunnittelussa huolellisuutta ja kysymykset valikoitiin tarkoituksen mukaisesti peilaten opinnäytetyön tutkimustehtävään ja tutkimuskysymyksiin. Kysymykset muodostettiin siten, että ne niputettiin tiettyihin teemoihin ja ne etenivät taustatiedoista tarkempiin kysymyksiin. Tunsimme kyselyn kohdejoukon myös hyvin, mikä lisää kyselytutkimuksen luotettavuutta ja helpotti kyselylomakkeen koostamista. Kyselylomaketta testattiin ennen käyttöä. Kyselylomakkeen koeversioon vastasi kaksi eri testihenkilöä ja heiltä kysyttiin testaamisen jälkeen kysymyksiä kyselylomakkeen ja kysymysten selkeyteen liittyen. Kyselylomakkeen kysymyksistä pyrittiin tekemään mahdollisimman selkeitä ja ymmärrettäviä väärinkäsitysten välttämiseksi. Kyselylomake löytyy liitteestä 3.

3.2.1 Aineiston kerääminen sähköisellä Webropol-kyselyllä

Aineisto kerättiin tässä opinnäytetyössä sähköisen Webropol-kyselyn avulla. Webropol on monipuolinen kysely- ja raportointisovellus, jonka avulla voidaan toteuttaa sähköinen kyselytutkimus. Webropolin avulla voidaan kerätä, analysoida ja raportoida kyselylomakkeen käyttöön perustuvaa tietoa. (Webropol, 2025)

Kyselyssä kartoitettiin Siilinjärven kunnalla työskentelevän varhaiskasvatushenkilöstön kokemuksia Valssi-arviointijärjestelmällä toteutettavan arviointiprosessin hyödyistä ja kehittämiskohteista. Kyselyn ulkopuolelle rajattiin perhepäivähoitajat ja yksityisen sektorin varhaiskasvattajat, sekä kunnallisen varhaiskasvatuksen johtajat ja esimiehet. Rajaus tehtiin, jotta saatiin tietoa Siilinjärven kunnan kunnallisissa varhaiskasvatusyksiköissä lapsiryhmässä käytännön työtä tekevien varhaiskasvatushenkilöstön kokemuksia. Yksityisen sektorin varhaiskasvatuksen arviointiprosessissa voi olla eroja kunnallisiin päiväkoteihin verrattuna. Esimiehet ja johtajat toteuttavat Valssin arviointiprosessia eri näkökulmasta kuin esimerkiksi varhaiskasvatuksen opettajat, sosionomit tai lastenhoitajat, joten esimiehet ja johtajat oli järkevää rajata tutkittavien ulkopuolelle.

Kysely lähetettiin varhaiskasvatusjohtajan välityksellä sähköpostitse koko Siilinjärven kunnassa työskentelevälle varhaiskasvatushenkilöstölle edellä mainittuja rajoituksia lukuun ottamatta. Kyselyllä tavoiteltiin mahdollisimman laajaa aineistoa koko Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksesta, jotta aineiston tulokset olisivat mahdollisimman hyvin yleistettävissä koskemaan koko Siilinjärven kunnan varhaiskasvatusta. Vastausaikaa kyselyyn oli kaksi viikkoa. Kyselyyn vastaaminen perustui vapaaehtoisuuteen ja kyselyyn vastattiin anonymisti, eikä kyselyn tulokset ole yhdistettävissä yksittäiseen henkilöön. Kyselyssä kysyttiin taustatietona ainoastaan varhaiskasvatushenkilöstön ammattia: opettaja tai sosionomi, lastenhoitaja tai varhaiskasvatuksen avustaja. Kysely toteutettiin maaliskuun 2025 aikana.

Kysymykset on muotoiltu kyselyssä siten, että niihin on helppo vastata. Kyselyn oli tarkoitus tuottaa pääasiassa numeerisesti mitattavaa dataa, mutta myös tutkittavaa ilmiötä laajemmin selittäviä sanallisia vastauksia. Kysely sisälsi joitakin avoimiakin kysymyksiä, joista voidaan nostaa esille useissa vastauksissa toistuvia asioita teemoittelun avulla.

3.2.2 Aineiston analyysi

Kyselytutkimusten tulosten analyysitapa riippuu kyselytutkimuksen tuottaman tiedon käyttötarkoituksesta. Kyselytutkimuksen analyysimenetelmä valitaan sen mukaan, mihin ja millä tavoin kyselytutkimuksen tuloksilla on tarkoitus vastata. Numeeriset kyselytuloksen vastaukset esitetään taulukossa tai kaaviossa. (Alastalo & Borg, 2010)

Määrällisessä tutkimuksessa kyselytutkimuksen tuloksien muuttujia tarkastellaan numeroiden ja tilastollisten riippuvuuksien avulla. Tutkimusaineiston ryhmittelystä taulukkomuotoon syntyy havaintomatriisi. (Vilka, 2015, s. 110) Tämän opinnäytetyön kyselyn osalta tuloksia tarkasteltiin Webropolin valmiiden havaintomatriisien avulla. Taulukkomuoto tai kaavio helpottaa tulosten koostamista ja hahmottamista, sekä maataattisia laskelmia (Alastalo & Borg, 2010). Sähköisestä Webropol-järjestelmästä oli saatavilla toteutetun kyselyn jälkeen valmiita sähköisiä taulukoita ja kaavioita, joita voitiin hyödyntää tulosten analysoimisessa. Webropolin tuottamasta datasta voitiin hyödyntää oman tutkimuksen kannalta oleellinen data taulukoita ja kaavioita tarkastelemalla.

Kyselytutkimuksen tuloksien analysoinnissa ja esittämisessä käytetään prosentteja. Tuloksia käsitellään prosenttien avulla, eli kyselytuloksen numeerisesta datasta lasketaan suhteellisia osuuksia. Taulukoissa esitetään kyselytutkimuksen numeerisesti mitattavat asiat prosentteina, esimerkiksi montako kyllä tai ei vastausta kysymykseen on saatu prosentteina. (Alastalo & Borg, 2010) Tässä opinnäytetyössä hyödynnettiin vastausprosentteja Webropolin tulostaulukoista tai kaavioista. Taulukoita tarkastelemalla voitiin havaita, montako kyllä tai ei vastausta kysymyksiin oli vastattu prosentteina. Kysymyksissä oli myös vastausvaihtoehtoina täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, osittain samaa mieltä tai täysin samaa mieltä. Myös näiden vastausten prosentuaalisia määriä voitiin tarkastella Webropolin taulukoista tai kaavioista.

Ristiintaulukoiminen on analyysimenetelmä, jonka avulla voidaan analysoida kategoristen muuttujien välisiä suhteita ja luokitella niitä ristiin. Selkeintä ristiintaulukointi on, kun analysoidaan kahden muuttujan välistä suhdetta. Ristiintaulukoinnin tulee perustua tutkimusasetelmaan ja menetelmän käytöstä syntyvien tulosten tulkinnassa tulee noudattaa varovaisuutta, eikä suoria johtopäätöksiä tulisi tehdä ennen tuloksen luotettavuuden laajempaa tarkastelua. Ristiintaulukoimisen tulokset esitetään yleensä prosenttiosuuksina. (Broberg ym., 2020, s. 165) Ristiintaulukoimalla analysoitiin vastaajaryhmän 1 eli

varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien, sekä vastaajaryhmän 2 eli varhaiskasvatuksen lastenhoitajien ja avustajien kokemuksia koettuihin hyötyihin arviointiprosessin vaiheista.

Teemoittelu on laadullisen analyysin menetelmä, jota käytetään osana tämän opinnäytetyön tutkimuksen tulosten analysoimista. Teemoittelussa tutkimuksen vastauksista etsitään yhteneväisyyksiä tai eroavaisuuksia, eli teemoja, joita koostetaan yhteen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006a) Tässä opinnäytetyössä hyödynnettiin teemoittelua siten, että kyselytutkimuksen avoimista vastauksista etsittiin toistuvia teemoja. Vastauksia tyypitettiin, eli etsittiin samankaltaisia vastauksia, joita koottiin tutkimustuloksiksi. Avoimia vastauksia tarkasteltiin myös siten, että vastaajien anonymiteetti säilyi. Avoimista vastauksista jätettiin nostamatta esille ne kohdat, jotka olisivat voineet olla tunnistettavissa. Taulukossa 1 on esimerkki teemoittelun toteuttamisesta tämän opinnäytetyön aineiston analysoimisessa.

Taulukko 1. Esimerkki teemoittelun toteuttamisesta kyselytutkimuksen tulosten analysoimisessa.

<p>”--saa hyvää keskustelua ja löytyy konkreettisia asioita, mitä kehittää ryhmässä.”</p> <p>”Isoin hyöty on ollut tiimin sisäisellä keskustelulla.”</p> <p>”--keskustelut ovat olleet antoisia ja niistä on saanut itselleen uusia näkökulmia.”</p> <p>”keskustelu tiimissä auttaa tekemään tarpeelliset toimenpiteet/muutokset oman ryhmän arjessa.”</p>	<p>Teemat:</p> <p>Konkreettisten kehittämiskohteiden löytäminen</p> <p>Uusien näkökulmien saaminen</p> <p>Hyöty kehittämistarpeiden toteuttamiseen</p>
--	--

3.3 Opinnäytetyön eettisyys ja kestävyys

Tutkimusetiikalla viitataan yhteisesti sovittuihin käytäntöihin tutkimuskohteeseen, tutkimuksen yleisöön ja toimeksiantajaan liittyen. Hyvällä tieteellisellä käytännöllä tarkoitetaan, että tutkimusta tehdessä käytetään eettisesti kestäviä menetelmiä tiedon ja aineiston hankintaan. (Vilka, 2015, s. 41) Opinnäytetyöprosessiin valmistauduttiin

huolellisesti perehtymällä tutkimuksen tekemiseen ja siihen liittyvään etiikkaan. Tässä opinnäytetyössä huomioitiin opinnäytetyön tutkimuseettiset kysymykset ja prosessissa edettiin huolellisesti opinnäytetyön tutkimuseettisiä kysymyksiä noudattaen.

Tutkimusetiikan kannalta on tärkeää noudattaa hyvän tieteellisen käytännön perusteita. Hyvän tieteellisen käytännön perusteisiin kuuluu, että tutkimuksen prosessi pohjautuu luotettavuuteen, rehellisyyteen, arvostukseen ja vastuunkantamiseen. Luotettavuutta voidaan lisätä sillä, että tieteellinen toiminta on laadukasta kaikissa tutkimuksen vaiheissa. Opinnäytetyön laatu varmistetaan toimimalla luotettavasti prosessin eri vaiheissa. Aineiston keruuseen valmistaudutaan huolellisesti ja aineiston analysoinnissa noudatetaan huolellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Raportoinnissa pyritään laadukkaaseen tieteelliseen raportointiin. Rehellisyys varmistetaan toimimalla avoimesti ja puolueettomasti tutkimusprosessin eri vaiheissa. (TENK, 2023, s. 12) Tämän opinnäytetyön tutkimus suunniteltiin huolellisesti ja aineiston keräämiseen valmistauduttiin eri vaiheiden kautta. Ennen aineiston keräämistä asetettiin selkeä tavoite opinnäytetyölle, sekä tutkimusongelma- ja tutkimuskysymykset, jotka ohjasivat aineiston keräämistä. Aineisto kerättiin puolueettomasti ja tämä otettiin myös huomioon kyselytutkimukseen liittyvien kysymysten asettelussa. Kyselytutkimuksen kysymykset pyrittiin asettelemaan siten, että ne eivät ohjaile liikaa tutkimuksen kohdejoukon vastauksia. Kyselylomaketta myös testattiin ennen varsinaista kyselyä, jotta voitiin kartoittaa kysymysten asettelun selkeyttä ja ymmärrettävyyttä. Tämän opinnäytetyön raporttia kirjoittaessa on pyritty noudattamaan huolellisuutta ja rehellisyyttä. Tutkimuksen tuloksista raportoitii rehellisesti ja täsmällisesti, mutta tutkimuksen vastaajajoukon anonymiteetti säilyttäen.

Tekijänoikeudet huomioidaan aineistoa kerätessä siten, että lähteisiin viitataan huolellisesti ja lähdeviitteiden täsmällisyys varmistetaan (Kuula, 2006, ss. 68–69). Tekijänoikeudet pohjautuvat lainsäädäntöön ja teoksen, kuten tekstin alkuperäisellä tekijällä on oikeudet tuottamaansa lopputulokseen. Teosta ei saa käyttää omanaan ilman alkuperäisen tekijän lupaa. (Tekijänoikeuslaki 1961/404) Tekijänoikeudet on huomioitu asianmukaisilla lähdeviittauksilla ja suorien lainauksien välttämällä tässä opinnäytetyössä. Lähdeviittauksissa on pyritty täsmällisyyteen ja huolellisuuteen opinnäytetyön raportissa.

Tämän opinnäytetyön tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena ja tutkimuksen kohteena olivat ihmiset. Siksi eettisestä näkökulmasta kyselytutkimusta tehdessä huomioidaan ihmisten yksityisyys ja itsemääräämisoikeus, sekä se, ettei tutkittaville saa aiheutua

tutkimuksesta lainkaan vahinkoa. Itsemääräämisoikeus tarkoittaa ihmisen oikeutta päättää itseensä liittyvistä asioista. (Kuula, 2006, ss. 60–61) Itsemääräämisoikeus huomioitiin tässä opinnäytetyöprosessissa siten, että kyselytutkimukseen vastaaminen oli täysin vapaaehtoista ja vapaaehtoisuus tuotiin ilmi kyselytutkimuksen saatekirjeessä, joka on liitteessä 5. Tutkimukselle haettiin asianmukainen tutkimuslupa ja kopio myönnetystä tutkimusluvasta on liitteessä 4. Ennen varsinaisen kyselyn toteuttamista tehtiin aineistohallintasuunnitelma, joka on liitteessä 1. Aineistohallintasuunnitelmassa on avattu tämän opinnäytetyöprosessin aikana syntyvien aineistojen asianmukainen ja huolellinen käsittely, sekä säilytys. Kyselytutkimuksesta annettiin riittävästi tietoa tutkittaville saatekirjeen muodossa. Kyselytutkimukseen liitettiin liitteeksi myös tietosuojailmoitus, joka on liitteessä 2. Näiden vaiheiden kautta varmistettiin, että opinnäytetyömme aineiston käsittely on ennalta suunniteltua ja huolellista, sekä tutkimukseen osallistuvat saivat myös riittävästi tietoa tutkimuksesta ennen kyselyyn vastaamista.

Tutkimuksesta ei saa aiheutua vahinkoja tutkittavalle, esimerkiksi sosiaalisesta, fyysisestä tai henkisestä näkökulmasta. Tutkimus ei saa vaikeuttaa tutkittavan asemaa työssään tai yhteiskunnassa. Myöskään tutkittavaa ryhmää ei saa leimata negatiivissävyyteisellä raportoinnilla. (Kuula, 2006, ss. 62–63) Tämän opinnäytetyön kyselytutkimukseen vastattiin anonymisti, joten raportoitavia tuloksia ei voida yhdistää yksittäiseen henkilöön. Laaja vastaajajoukko auttaa myös säilyttämään vastaajien anonymiteetin. Raportoinnissa pyrittiin säilyttämään neutraali raportointitapa ja kyselytutkimuksen tuloksien raportoinnissa vältettiin liiallista negatiivissävyyteistä raportointia, jotta tutkimusjoukkoa ei voitaisi leimata.

Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan toimintatapoja, joilla pyritään turvaamaan hyvät elämisen edellytykset niin nykyisille kuin tulevillekin sukupolville. Ympäristö, ihmiset ja talous otetaan monipuolisesti huomioon toiminnassa. Kestävän kehityksen toiminta voidaan huomioida niin tieteen, talouden, tutkimuksen kuin ympäristönkin näkökulmasta. (Ympäristöministeriö, 2023) Tämä opinnäytetyö pyrkii edistämään tieteen ja tutkimuksen toimintaa luomalla pohjan jatkokehittämideoille. Opinnäytetyö on toteutettu toimeksiantajan tarpeesta saada lisätietoa arvioinnin kehittämisen pohjaksi. Raporttia kirjoittaessa ja kyselytutkimusta tehdessä noudatettiin kestävän kehityksen periaatteita ihmisten ja yhteisön näkökulmasta. Ihmisiä ja työyhteisöä kunnioitettiin prosessin eri vaiheissa.

Sosiaalinen kestävyys on hyvinvoinnin edellytysten luomista myös tuleville sukupolville. Keskeistä on ennaltaehkäistä köyhyyttä, syrjäytymistä, sekä sukupuoleen tai koulutukseen liittyvää epätasa-arvoa. (Ympäristöministeriö, 2023) Tämän opinnäytetyön aiheen vallinnassa on otettu huomioon sosiaalinen kestävyys. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tasa-arvon edistäminen ja henkilöstön toimintaa arvioidaan tavoitteen toteuttamiseksi. Suomessa tavoitellaan myös tasalaatuista varhaiskasvatusta. (Varhaiskasvatuslaki 2018/540 § 3, 24) Pyrimme tämän opinnäytetyön aiheen valinnalla edistämään varhaiskasvatuksen toiminnan arviointia Siilinjärven kunnan tasolla ja sitä kautta edistämään tasa-arvoista ja laatuista varhaiskasvatusta.

3.4 Opinnäytetyön luotettavuus

Reliabiliteetti viittaa tutkimuksen luotettavuuteen. Tutkimuksen luotettavuuden arviointia tulisi tehdä eri näkökulmista. Näihin kolmeen eri näkökulmaan kuuluu metodin eli tutkimusmenetelmän luotettavuuden arviointi, ajallinen luotettavuus ja tulosten johdonmukaisuus. Tutkimukseen käytetyn mittarin tulisi mitata aina samaa asiaa kontekstista riippumatta. Ajallisella luotettavuudella viitataan siihen, että mittaustulosten tulisi olla pysyviä ajankohdasta riippumatta. Tutkimustulokset tulisi olla toistettavissa. Tutkimustulosten tulisi olla myös mahdollisimman johdonmukaisia, eikä kysymyksiin saisi tulla toisiinsa nähden ristiriitaisia vastauksia. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006b) Tässä opinnäytetyössä reliabiliteetti otettiin huomioon siten, että tutkimuksen luotettavuuden arviointia tehtiin tutkimuksen eri vaiheissa. Kyselylomake rakennettiin huolellisesti ja kyselylomaketta testattiin, jotta kysymyksien ymmärrettävyys ja selkeys pystyttäisiin varmistamaan. Kysymykset aseteltiin myös siten, että niistä saatavat vastaustulokset olisivat johdonmukaisia, eikä kysymysten vastaukset olisi ristiriitaisia suhteessa toisiinsa. Vastaajajoukon tunteminen auttoi tutkimuksen luotettavuutta lisäävän kyselylomakkeen muodostamisessa.

Validi tutkimuksen mittari mittaa juuri sitä, mitä tutkimuksessa on tarkoituskin mitata. Tutkimuksen validiteettiin kuuluu se, että tutkimus on tehty perusteellisesti ja tutkimustulokset ovat mahdollisimman hyvin yleistettävissä, sekä ne vastaavat siihen, mihin tutkimuksella pyrittiin löytämään vastaus. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006c) Tämän tutkimuksen kaikissa vaiheissa on pyritty noudattamaan huolellisuutta ja eri vaiheita on peilattu tutkimustehtävään ja tutkimuskysymyksiin, jotta tutkimuksen aikana tehdyt valinnat pohjautuisivat tutkimustehtävään mahdollisimman hyvin.

Tutkimuksen luotettavuutta heikentää kysymysharha, jolloin kysymys voidaan ymmärtää väärin ja se mittaa eri asiaa, mihin se on tarkoitettu. Myös liian johdattelevat kysymykset heikentävät tutkimuksen luotettavuutta. (Luoto, 2009, s. 3) Kyselylomake rakennettiin tässä tutkimuksessa siten, että kysymykset olivat tarkoituksen mukaisia ja vastasivat siihen, mihin on tarkoituskin saada vastaus. Lisäksi kyselylomakkeen testaaminen etukäteen vähentää kysymysharhan riskiä tässä tutkimuksessa. Kysymysten ymmärrettävyyttä ja selkeyttä mitattiin testaamalla kyselylomaketta etukäteen kahdella koevastaajalla ennen varsinaisen kyselyn toteuttamista.

Kolmas luotettavuutta heikentävä tekijä on muistiharha, jolloin vastaaja vastaa kysymykseen, joka ei ole hänelle ajankohtainen ja hän joutuu vastaamaan kysymykseen muistin varassa, jopa pitkänkin aikaa sitten ajankohtaisena olleeseen asiaan. (Luoto, 2009, s. 3) Muistiharhan riski tässä tutkimuksessa on varsin pieni, koska Valssi-arviointiprosessi on ajankohtainen aihe. Järjestelmä on ollut käytössä vasta syksystä 2023 alkaen Siilinjärven kunnassa. Valssi-arviointiprosessi on ollut ajankohtaisesti käytössä kyselytutkimuksen aikaan, joten kyselytutkimukseen on voinut vastata ajankohtaisten kokemusten perusteella.

Neljäs kyselytutkimuksen tuloksia heikentävä tekijä on vastaamattomuus kyselyyn. Liian alhainen vastausprosentti heikentää vastausten yleistettävyyttä ja toistettavuutta. (Luoto, 2009, s.3) Kyselyyn saatiin 25 vastausta. Vastausten määrä olisi voinut olla suurempi, koska Siilinjärven varhaiskasvatuksen lapsiryhmissä työskentelee yhteensä arviolta 140–170 työntekijää. Vastausprosentti on arviolta 15–18 prosentin luokkaa. Tarkka varhaiskasvatushenkilöstön määrä ei ole tiedossa, mutta määrästä tehtiin arvio. Suurempi vastaajajoukko olisi lisännyt tutkimuksen luotettavuutta. 25 vastausta kuitenkin riittää siihen, että tutkimuksen tuloksia voidaan käsitellä, analysoida ja tutkimustuloksista voidaan tehdä johtopäätöksiä.

4 Tutkimuksen tulokset

Tässä luvussa tuodaan esille tähän opinnäytetyöhön liittyvän tutkimuksen tulokset. Tuloksia esitetään prosentuaalisesti, sanallisesti, sekä taulukoilla ja kaavioilla. Tuloksissa käsitellään taustatiedot ja perehdytys, sekä Valssi-arviointiprosessin hyödyt ja kehittämiskohteet. Tutkimustuloksista tehdään myös johtopäätöksiä.

4.1 Taustatiedot ja perehdytys

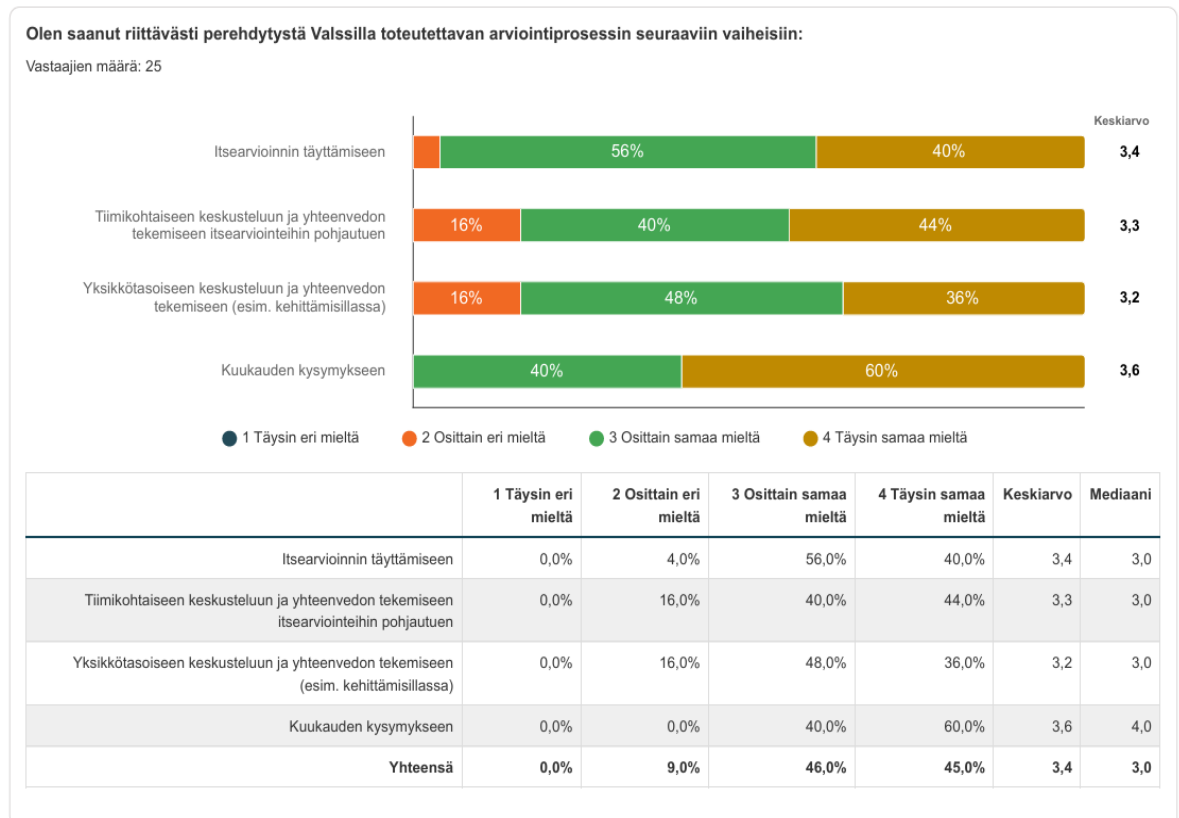
Sähköiseen kyselytutkimukseen vastasi 25 vastaajaa. Kyselyyn vastaajista 14 (56 %) ilmoitti olevansa varhaiskasvatuksen opettaja tai sosionomi. 11 (44 %) vastaajista puolestaan ilmoitti ammattinimikkeeksi varhaiskasvatuksen lastenhoitaja tai avustaja. Kyselyyn vastanneista kaikki 25 vastaajaa ilmoittivat osallistuneensa Valssilla toteutettavaan arviointiprosessiin Siilinjärven kunnassa. Väitteeseen ”tiedän, miksi Valssi-arviointiprosessia käytetään varhaiskasvatuksessa” 16 (64 %) vastaajista vastasi olevansa täysin samaa mieltä, yhdeksän (36 %) vastaajista osittain samaa mieltä. Kukaan ei vastannut olevansa eri mieltä tai osittain eri mieltä. Kaikki vastaajista kokivat ainakin jossakin määrin tietävänsä, miksi Valssi-arviointiprosessia käytetään varhaiskasvatuksessa. Väitteeseen ”minulle on selkeää, mikä roolini on Valssilla toteutettavassa arviointiprosessissa” 10 (40 %) vastaajista vastasi olevansa samaa mieltä, kahdeksan (32 %) vastaajista osittain samaa mieltä, seitsemän vastaajista (28 %) osittain eri mieltä ja kukaan vastaajista ei ollut täysin eri mieltä. Vastaajista suurin osa kokee roolinsa melko selkeänä tai selkeänä, mutta osa on myös osittain eri mieltä roolinsa selkeydestä.

Kuvassa 2 on kuvattu vastaajien kokemuksia perehdytyksen riittävydestä Valssilla toteutettavan arviointiprosessin eri vaiheisiin. Kuukauden kysymys on osana Siilinjärven varhaiskasvatuksen arviointiprosessia. kuukauden kysymykseen liittyvän perehdytyksen koettiin olevan melko riittävää, 15 (60 %) vastaajista oli täysin samaa mieltä ja 10 (40 %) vastaajista osittain samaa mieltä siitä, että on saanut riittävästi perehdytystä kuukauden kysymyksen käyttöön. Itsearviointin täyttämisen osalta 10 (40 %) vastaajista oli samaa mieltä ja 14 (56 %) vastaajista osittain samaa mieltä perehdytyksen riittävydestä. Yksi (4 %) vastaaja oli osittain eri mieltä perehdytyksen riittävydestä itsearviointin vaiheeseen. Tiimikohtaisen keskustelun osalta täysin samaa mieltä oli 11 (44 %) vastaajaa ja osittain samaa mieltä 10 (40 %) vastaajista. Neljä (16 %) vastaajista oli osittain eri mieltä tiimikohtaisen keskustelun riittävästä perehdytyksestä. Yksikötason keskustelun perehdytyksen osalta vastaajista yhdeksän (36 %) oli täysin samaa mieltä ja 12 (48 %) osittain samaa mieltä siitä, että perehdytys on ollut riittävää. Neljä (16 %) vastaajista oli osittain eri mieltä siitä, että perehdytys olisi ollut riittävää.

Kun lasketaan prosentuaaliset keskiarvot arviointiprosessin vaiheiden koetusta perehdytyksestä, keskimäärin 11,25 (45 %) vastaajista oli täysin samaa mieltä

perehdytyksen riittävydestä, keskimäärin 11,5 (46 %) vastaajista osittain samaa mieltä ja keskimäärin 2,25 (9 %) vastaajaa osittain eri mieltä. Yhtään täysin eri mieltä vastausta tähän kysymykseen ei vastattu. Perehdytys on keskiarvon mukaan koettu siis yleisesti riittävänä, mutta tiimikohtaisen keskustelun, yksikötason keskustelun ja itsearviointin täyttämisen osalta muutamia vastaajia oli sitä mieltä, että perehdytys on osittain riittämätöntä.

Kuva 2. Perehdytys Valssi-arviointiprosessiin.

Kyselyssä kysyttiin avoimena kysymyksenä ”millaista perehdytystä tai ohjausta toivottaisiin jatkossa Valssi-arviointiprosessiin?”. Avoimista vastauksista nousi toive konkreettisesta ja selkeästä tiimikeskustelun rungosta, joka ohjaisi arviointiin liittyviä tiimikeskusteluja ja niiden etenemistä. Vastauksissa toivottiin myös selkeää lomakepohjaa tiimikeskustelun tueksi, jotta keskustelussa voitaisiin edetä vaiheittain. Avoimissa kysymyksissä toivottiin aiempaa enemmän perehdytystä uusille työntekijöille Valssi-arviointiprosessista, esimerkiksi selkeää ohjetta, jossa Valssi-arviointiprosessi olisi kuvattu vaiheittain. Osa vastaajista koki myös Valssin koulutusvideot liian pitkinä. Valssin käyttöönottovaiheessa työntekijöiden perehdytykseen on hyödynnetty koulutusvideoita.

--uutena työntekijänä minulle ei juurikaan avattu Valssi-prosessia.

--Konkreettinen, selkeä ja napakka keskustelurunko tiimikeskusteluun--.

--Uusille työntekijöille olisi hyvä olla lyhyt tiivistelmä, jossa kerrotaan mitä valssi on--.

4.2 Valssi-arviointiprosessin hyödyt varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen

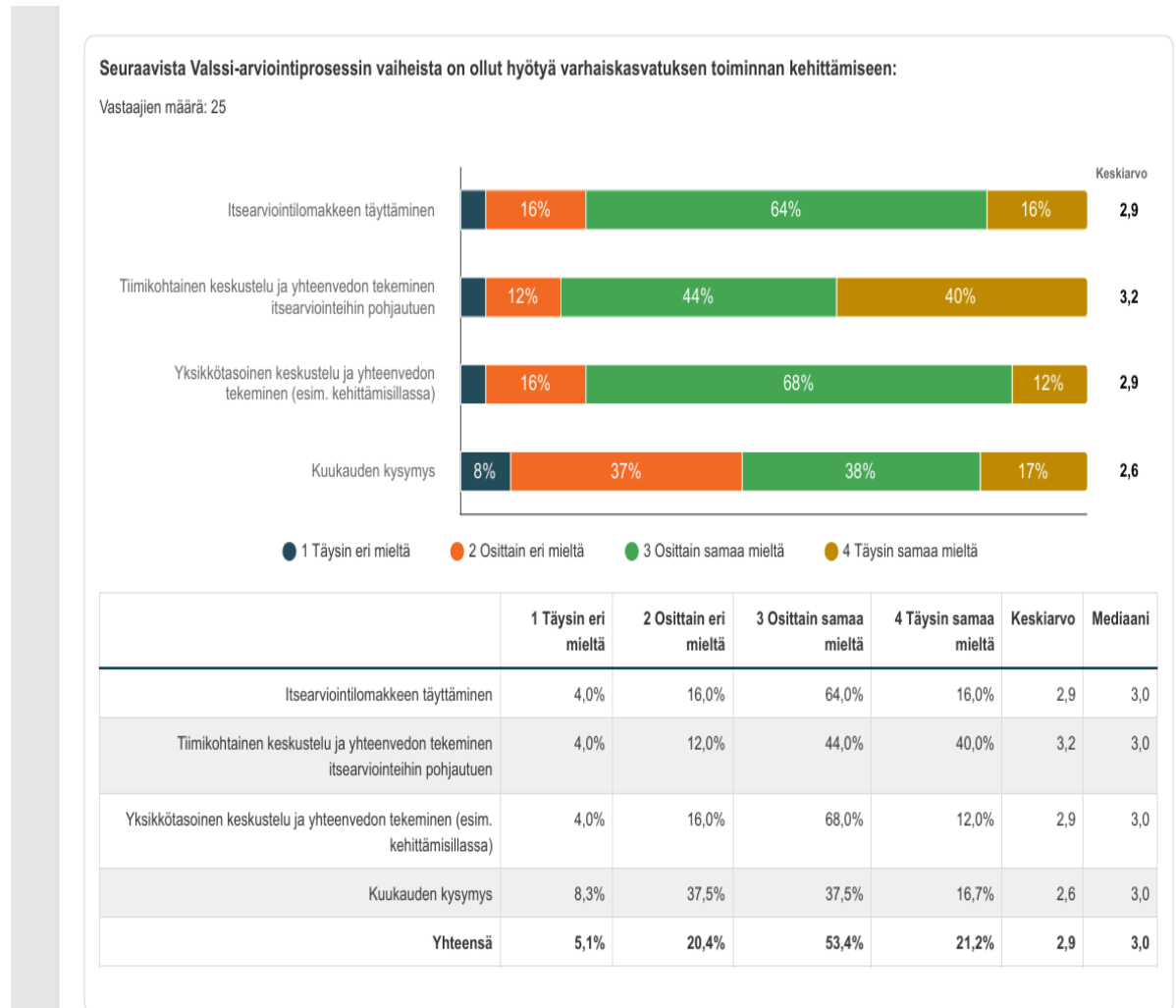
Kuvassa 3 on esitetty vastaajien kokemukset Valssi-arviointiprosessin eri vaiheiden hyödystä. Neljä (16 %) vastaajista oli täysin samaa mieltä, 16 (64 %) vastaajista osittain samaa mieltä, neljä (16 %) vastaajista osittain eri mieltä ja yksi vastaaja (4 %) täysin eri mieltä siitä, että itsearviointilomakkeen täyttamisestä on ollut hyötyä varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen. Tiimikohtaisen keskustelun osalta 10 (40 %) vastaajaa oli täysin samaa mieltä, 11 (44 %) vastaajaa osittain samaa mieltä ja kolme (12 %) vastaajaa osittain eri mieltä hyödystä. Tiimikohtaisen keskustelun osalta yhteensä 21 (84 %) vastaajista eli enemmistö vastaajista oli osittain samaa mieltä tai täysin samaa mieltä siitä, että vaiheesta on hyötyä varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämiseen. Tiimikohtainen keskustelu koettiin hyödyllisimmäksi arviointiprosessin vaiheeksi prosentuaalisesti.

Yksikkötasoisesta keskustelun osalta kolme vastaajaa (12 %) oli täysin samaa mieltä hyödystä, 17 (68 %) vastaajista osittain samaa mieltä, neljä (16 %) vastaajista osittain eri mieltä ja yksi vastaaja täysin eri mieltä siitä, että yksikkötasoisesta keskustelusta on hyötyä varhaiskasvatustoiminnan kehittämisessä. Osana Siilinjärven varhaiskasvatuksen arviointiprosessia olevan kuukauden kysymyksen hyödystä varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämisessä kolme (12 %) vastaajaa oli täysin samaa mieltä, 10 (38 %) vastaajaa osittain samaa mieltä, mutta yhdeksän (37 %) vastaajaa osittain eri mieltä ja kaksi (8 %) täysin eri mieltä. Kuukauden kysymyksen hyödyllisyys jakoi mielipiteitä eniten ja osa vastaajista koki, ettei kuukauden kysymys ole juurikaan hyödyttänyt varhaiskasvatustoiminnan kehittämisessä.

Kun lasketaan keskiarvoja eri vaiheiden hyödyistä keskimäärin 5,3 vastaajaa (21,2 %) oli täysin samaa mieltä vaiheiden hyödyllisyydestä ja 13,35 (53,4 %) osittain samaa mieltä.

Yhteensä keskimäärin 18,5 (74 %) vastaajista koki eri arviointiprosessin vaiheista olleen ainakin jonkin verran hyötyä varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen.

Kuva 3. Valssi-arviointiprosessin vaiheiden hyödyt.

Vastaajilta kysyttiin tässä kyselytutkimuksessa, mistä Valssi-arviointiprosessin vaiheesta he kokivat olevan eniten hyötyä varhaiskasvatustoiminnan kehittämisessä. 16 vastaajaa (67 %) koki, että tiimikohtaisesta keskustelusta ja yhteenvedon tekemisestä itsearviointeihin pohjautuen on ollut eniten hyötyä varhaiskasvatustoiminnan kehittämisessä. Avoinella kysymyksellä kysyttiin perusteluja, miksi vaiheesta on ollut eniten hyötyä. Tiimikohtainen keskustelu oli osan vastaajien mielestä yksi hyödyllisimmistä asioista yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä. Tiimikohtaisen keskustelun koettiin esimerkiksi olevan antoisa ja antavan uusia näkökulmia varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen. Sen koettiin tuovan ilmi konkreettisia asioita, mitä pitäisi kehittää ja millä tavalla. Oman tiimin kanssa

käydyn arviointikeskustelun koettiin auttavan yhteisen päämäärän löytymisessä ja oman ryhmän lasten yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamisessa.

--keskustelut ovat olleet antoisia ja niistä on saanut itselleen uusia näkökulmia.

Keskustelu tiimissä auttaa tekemään tarpeelliset toimenpiteet/muutokset oman ryhmän arjessa.

Isoin hyöty on ollut tiimin sisäisellä keskustelulla.

Väitteeseen ”arviointiin liittyvät keskustelut auttavat minua löytämään varhaiskasvatuksen kehittämistarpeita” kuusi vastaajaa (24 %) vastasi täysin samaa mieltä ja 16 vastaajaa (64 %) osittain samaa mieltä, kolme (12 %) osittain eri mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut täysin eri mieltä. 22 vastaajaa (88 %) eli enemmistö vastaajista koki arviointikeskustelujen auttavan ainakin jonkin verran löytämään kehittämistarpeita varhaiskasvatuksen toiminnasta. Tämä kysymys on samassa linjassa sen kanssa, että tiimikohtaisen keskustelun enemmistö koki hyödyllisimmäksi arviointiprosessin vaiheeksi toiminnan kehittämisessä ja avoimessa kysymyksessä nousi esille tiimikeskustelujen tärkeys, sekä se, että tiimikeskustelut auttavat löytämään konkreettisia kehittämistarpeita.

Kolme (12 %) vastaajista koki yksikötason keskustelun hyödyllisimpänä arviointiprosessin vaiheena. Avoimessa kysymyksessä nousseita hyötyjä olivat yksikötason keskustelun osalta se, että yksikötason keskustelu nivoo yhteen ryhmien välisiä kehittämiskohteita. Yksikötasoisessa keskustelussa voidaan vaihtaa ajatuksia omaa tiimiään laajemmin, jolloin voi saada uutta näkökulmaa myös oman tiimin kehittämiskohteisiin.

Yksikön yhteisissä keskusteluissa voidaan -- nivota yhteen yksikön toimintaa.

--Erlaisia näkökulmia asioihin.

Vastausten analysointivaiheessa tehtiin myös ristiintaulukoimista. Ristiintaulukointia tehtiin kysymyksen ”seuraavista Valssi-arviointiprosessin vaiheista on ollut hyötyä varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämiseen” osalta. Ryhmän 1 vastaajien eli varhaiskasvatuksen opettajien tai sosionomien kokemia hyötyjä verrattiin ryhmän 2 eli

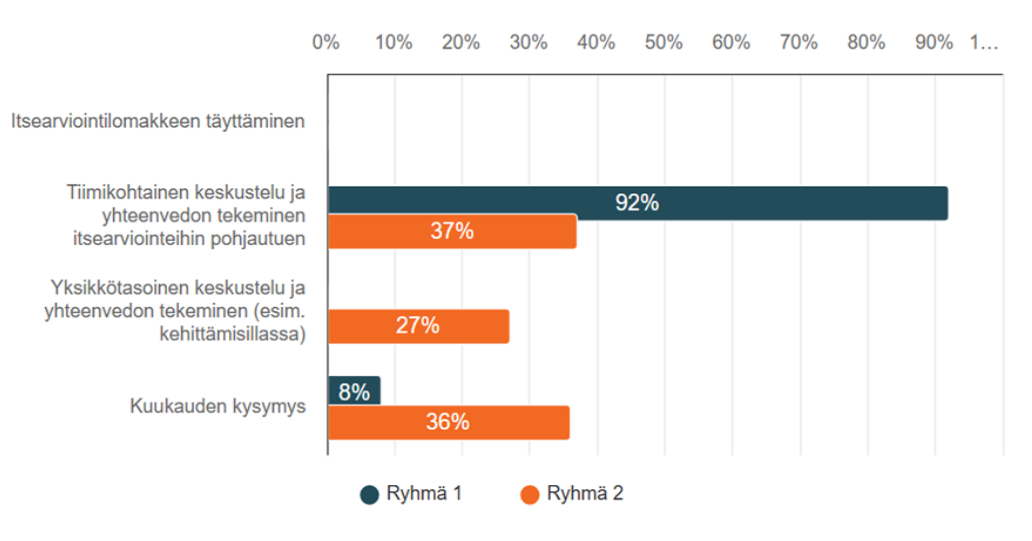
varhaiskasvatuksen lastenhoitajien tai avustajien kokemiin hyötyihin. Koetuissa hyödyissä ei esiintynyt vastaajaryhmien välillä merkittäviä poikkeamia suurimmassa osassa arviointiprosessin vaiheita, mutta tiimikohtaisen keskustelun osalta vastaajaryhmä 1 koki tiimikeskustelun jonkin verran hyödyllisempänä kuin vastaajaryhmä 2. Varhaiskasvatuksen opettajat suunnittelevat tiimikeskusteluja ja ohjaavat niiden kulkua, joten varhaiskasvatuksen opettajilla voi olla selkeämpi kuva tiimikeskustelujen etenemisestä.

Taulukko 2. Vastaajaryhmän 1 ja vastaajaryhmän 2 kokema hyöty Valssi-arviointiprosessin tiimikeskusteluista.

Oletko kokenut hyötyä tiimikohtaisesta keskustelusta ja yhteenvedon tekemisestä itsearviointeihin pohjautuen varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämisessä?	1 Täysin eri mieltä	2 Osittain eri mieltä	3 Osittain samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
Ryhmä 1 varhaiskasvatuksen opettajat ja sosionomit	0/25 vastaajaa	1/25 vastaajaa	6/25 vastaajaa	7/25 vastaajaa
Ryhmä 2 varhaiskasvatuksen lastenhoitajat ja avustajat	1/25 vastaajaa	2/25 vastaajaa	5/25 vastaajaa	3/25 vastaajaa

Kysymyksen ”mistä Valssi-arviointiprosessin vaiheesta on ollut eniten hyötyä varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen” vastaukset tukevat myös sitä, että varhaiskasvatuksen opettajat tai sosionomit pitävät tiimikeskusteluja lastenhoitajia ja avustajia useammin hyödyllisenä varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämisessä. Kuvassa 4 on esitetty ryhmän 1 ja ryhmän 2 vastaukset. Vastaajaryhmä 1 on tässä tapauksessa varhaiskasvatuksen opettaja tai sosionomi ja vastaajaryhmä 2 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja tai avustaja. 13 vastaajaa (n. 92 %) vastaajaryhmästä 1 on vastannut tiimikohtaisen keskustelun hyödyttäneen eniten varhaiskasvatustoiminnan kehittämisessä. 4 vastaajaa (n. 37 %) vastaajaryhmästä 2 on sitä mieltä, että tiimikohtaisesta keskustelusta on ollut eniten hyötyä toiminnan kehittämiseen.

Kuva 4. Vastaajaryhmän 1 ja vastaajaryhmän 2 vastaukset kysymykseen ”mistä Valssi-arviointiprosessin vaiheesta on ollut eniten hyötyä varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen?”.

Valssin viimeisin teema Siilinjärven varhaiskasvatuksessa on ollut leikki. Kuvassa 5 on esitetty vastaajien kokemana Valssin tuomat hyödyt leikin kehittämiseen.

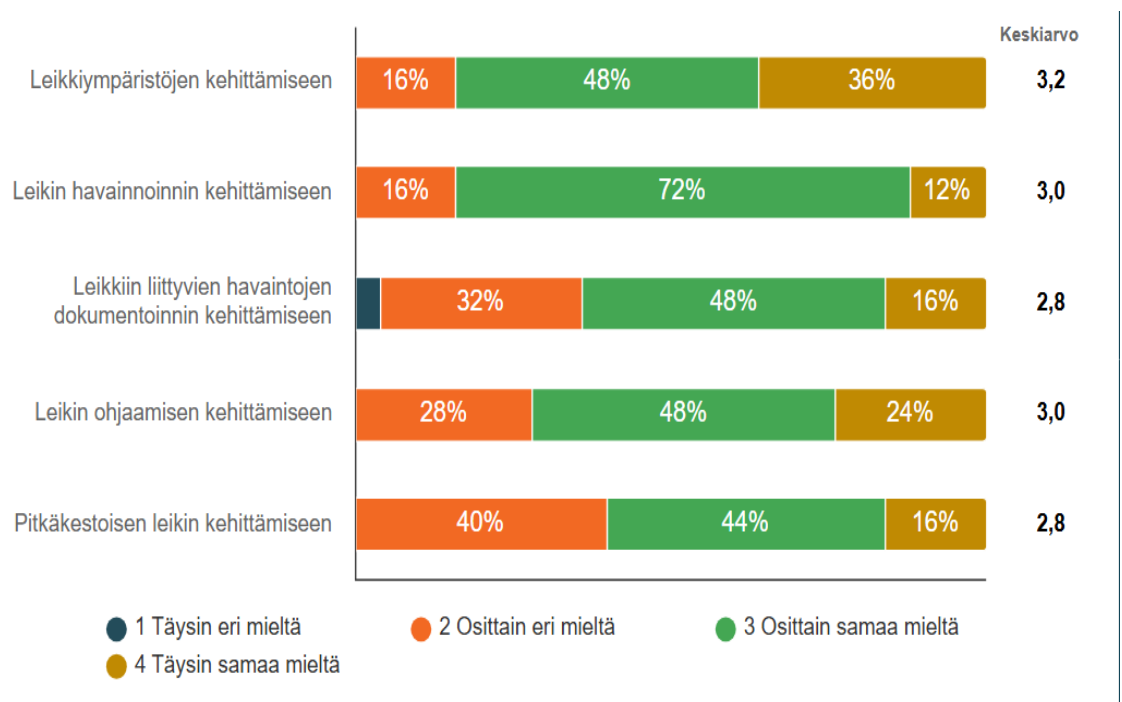
Leikkiympäristöjen osalta yhdeksän vastaajaa (36 %) oli täysin samaa mieltä, 12 vastaajaa (48 %) osittain samaa mieltä ja neljä (16 %) vastaajaa osittain eri mieltä Valssin tuomasta hyödystä leikkiympäristöjen kehittämiseen. 21 vastaajaa (84 %) oli täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä siitä, että Valssi on tuonut hyötyä leikkiympäristöjen kehittämiseen. Valssin tuottamista hyödyistä leikin havainnoinnin kehittämiseen oli täysin samaa mieltä kolme vastaajaa (12 %), osittain samaa mieltä 18 vastaajaa (72 %) ja osittain eri mieltä neljä vastaajaa (16 %). 21 vastaajaa (84 %) oli täysin samaa tai osittain samaa mieltä siitä, että Valssi on tuonut hyötyä leikin havainnoimisen kehittämiseen.

Leikkiin liittyvien havaintojen dokumentoinnin kehittämisen osalta neljä vastaajaa (16 %) oli täysin samaa mieltä, 12 vastaajaa (48 %) osittain samaa mieltä, kahdeksan (32 %) osittain eri mieltä ja yksi vastaaja (4 %) täysin eri mieltä Valssin tuomasta hyödystä. 16 (64 %) vastaajaa oli täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä siitä, että Valssi on tuonut hyötyä leikkiin liittyvien havaintojen dokumentoinnin kehittämiseen. Leikin ohjaamisen kehittämisessä Valssista oli kokenut hyötyä seuraavasti: kuusi (24 %) vastaajista oli täysin samaa mieltä, 12 (48 %) osittain samaa mieltä ja seitsemän (28 %) osittain eri mieltä. 18

(74 %) vastaajista oli täysin samaa tai osittain samaa mieltä Valssin tuottamasta hyödystä leikin ohjaamisen kehittämiseen.

Pitkäkestoisen leikin kehittämisen osalta Valssin tuomasta hyödystä neljä (16 %) vastaajaa oli täysin samaa mieltä, 11 (44 %) vastaajaa osittain samaa mieltä ja 10 vastaajaa (40 %) osittain eri mieltä. 15 (60 %) vastaajista oli täysin samaa tai osittain samaa mieltä siitä, että Valssi on hyödyttänyt pitkäkestoisen leikin kehittämisessä. Enemmistön mielestä Valssi on tuonut ainakin jonkin verran hyötyä leikkiin liittyvän varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämiseen. Eniten hyötyä Valssin koettiin tuoneen leikkiympäristöjen kehittämiseen ja leikin havainnoimisen kehittämiseen.

Kuva 5. Valssin tuomat hyödyt leikkiin liittyvässä toiminnan kehittämisessä.

4.3 Valssi-arviointiprosessin kehittämiskohteet

Väitteeseen ”Valssi-arviointiprosessin vaiheet ovat mielestäni selkeitä” saatiin 23 vastausta. Kolme (13 %) vastaajaa vastasi täysin samaa mieltä, 12 (52 %) osittain samaa mieltä ja kahdeksan (35 %) osittain eri mieltä. Enemmistö kokee arviointiprosessin vaiheet ainakin osittain selkeinä, mutta osa vastaajista oli myös vaiheiden selkeydestä osittain eri mieltä, ja he kaipaisivat arviointiprosessin vaiheisiin lisää selkeyttä. Perehdytyksen

kohdalla nousi esille se, että Valssi-arviointiprosessista voisi olla käytössä selkeä prosessikuvaus ja ohjeet etenkin uusille työntekijöille.

Kuvassa 6 olevaan kysymykseen ”missä seuraavista Valssi-arviointiprosessin vaiheista on mielestäsi eniten kehitettävää?” vastasi 20 vastaajaa. Vastaukset eivät olleet tässä kyselyssä pakollisia, koska tutkimukseen vastaaminen perustui vapaaehtoisuuteen. Jokaiseen kysymykseen ei ole välttämättä tullut täyttä vastaajamäärää tämän vuoksi. Kuukauden kysymyksessä koettiin olevan eniten kehitettävää, Yhdeksän (45 %) vastaajista vastasi kuukauden kysymyksen eniten kehitettävää sisältäväksi vaiheeksi. Toiseksi eniten kehitettävää koettiin olevan itsearviointilomakkeen täyttämisen (neljä vastaajaa, 20 %) ja yksikötasoisessa keskustelussa (neljä vastaajaa, 20 %). Vähiten vastauksia (3 vastaajaa, 15 %) vastattiin tiimikohtaiseen keskusteluun.

Avoimella kysymyksellä kysyttiin perusteluja siihen, mitä eniten kehitettävää sisältävässä vaiheessa pitäisi kehittää. Osana arviointiprosessia olevasta kuukauden kysymyksestä nostettiin esille useita kehittämiskohteita. Kuukauden kysymyksessä kysytään jokin kysymys, esimerkiksi toteutuuko tämä asia lapseni varhaiskasvatuksessa ja huoltaja voi vastata kysymykseen kyllä tai ei (punainen tai vihreä). Osa vastaajista koki, että kuukauden kysymyksen ”kyllä” ja ”ei” vastaukset eivät tuo lisäarvoa toiminnan kehittämiseen ja myös vanhemman kynnys vastata kielteisesti koettiin suurena. Osa Vastaajista koki myös, että ”kyllä” ja ”ei” eivät vastaa siihen, mitä toiminnassa pitäisi konkreettisesti vanhempien mielestä kehittää. Avoimissa vastauksissa toivottiin myös huoltajille mahdollisuutta perustella vastaus. Kyselyn vastauksissa nousi esille myös se, että vanhemmilta pitäisi kysyä, millä tavalla he haluavat osallistua varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen. Lisäksi kuukauden kysymysten kaksiosaisuuteen kiinnitettiin huomiota ja tuotiin ilmi, että tämän kaltaiseen kysymykseen vastaaminen on ristiriitaista. Osa vastaajista myös koki aiemman tavan kerätä huoltajien arviointia parempana. Aiemmin huoltajat vastasivat asiakastytyväisyyskyselyyn.

Kyllä/ei- kysymykset eivät anna informaatiota siitä, millä tavalla toimintaa tulisi kehittää.

Siksi olisi hyvä, että vanhemmat olisivat voineet perusteella lyhyesti vastauksen.

Kysymykset ovat myös-- sellaisia, mihin ei kovin helposti anneta kielteistä vastausta - viesti on siis yleensä luettavissa: "jatkakaa samaan malliin".

Muita avoimista vastauksista nousseita kehittämisen teemoja oli esimerkiksi itsearviointilomakkeessa. Itsearviointilomakkeen koettiin sisältävän vaikeitakin kysymyksiä, joissa on paljon tulkinnan varaa. Kysymyksiin kaivattiin lisää selkeyttä. Lisäksi vastauksissa koettiin myös, että itsearviointilomakkeen kysymyksissä on toistoa ja päällekkäisyyttä.

Osittain vaikeita kysymyksiä, joissa on paljon tulkinnan varaa.

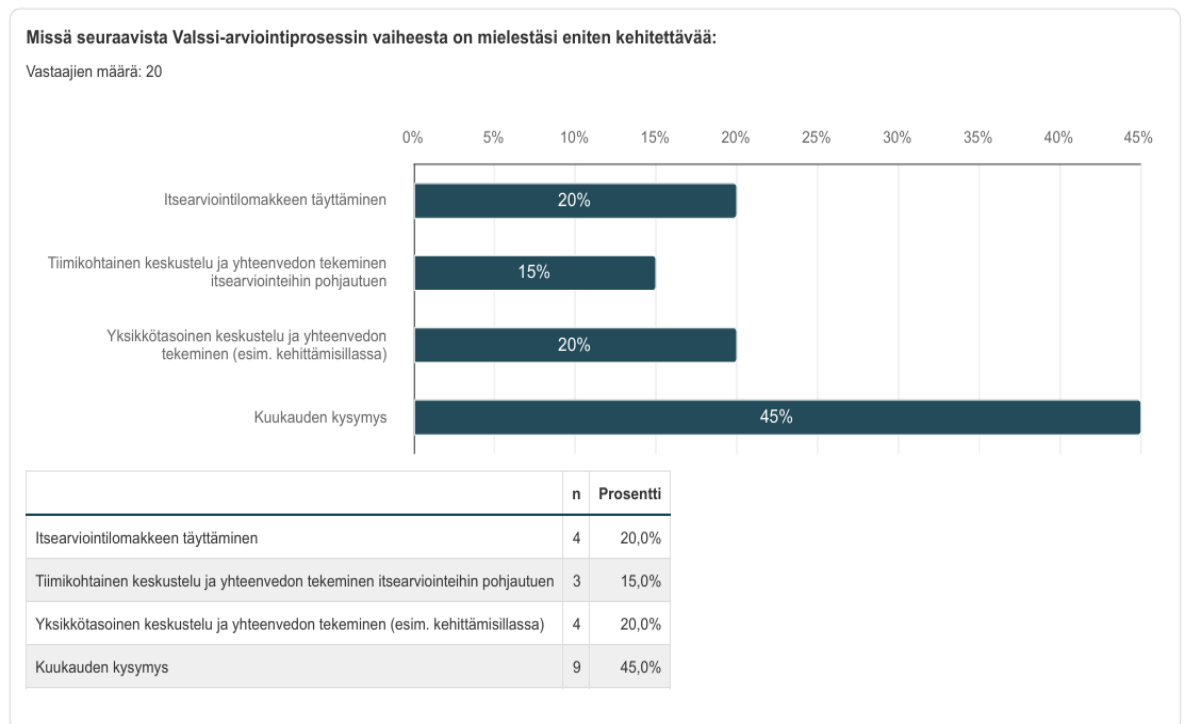
Toistoa ja päällekkäisyyttä kysymyksissä.

Yksikkötasoisesta keskustelusta nostettiin esille se, ettei osa saanut uutta tietoa yksikkötasoisista keskusteluista. Osa vastaajista myös koki, ettei yksikkötasoisista keskustelua järjestetty lainkaan tai yksikkötasoinen keskustelu ei innostanut kehittämään yhdessä. Yksikkötasoisesta keskustelun järjestämisestä havaittiin olevan vaihtelua, osissa yksiköissä ne toteutuvat paremmin kuin toisissa.

Keskusteluja ei käyty siten, että tieto olisi tullut kaikille.

--että olisi innostuttu kehittämään yksikkökohtaisesti yhdessä.

Kuva 6. Valssi-arviointiprosessin vaiheiden kehittäminen.

Kysymykseen ”onko Valssi-arviointiprosessissa otettu riittävästi huomioon lapsen osallisuus arviointiin?” kyllä vastasi 12 (48 %) vastaajaa ja ei vastasi 13 (52 %) vastaajaa. Tämä kysymys jakoi mielipiteitä, osa kokee lapsen osallisuuden riittävänä ja osa ei. Hieman yli puolet vastaajista on sitä mieltä, ettei lapsen osallisuus arviointiin ole riittävää. Kysymykseen ”Onko Valssi-arviointiprosessissa otettu riittävästi huomioon huoltajien osallisuus arviointiin” saatiin kyllä-vastauksia 15 (61 %) ja ei-vastauksia 10 (39 %), enemmistö kokee, että huoltajien osallisuus on otettu riittävästi huomioon arviointiprosessissa. Tällä hetkellä huoltajat ovat voineet osallistua arviointiin Kuukauden kysymyksen vastaamalla. Osassa ryhmistä lapsi on voinut osallistua kuukauden kysymyksen vastaamiseen, mutta osassa kysely on suunnattu lähinnä huoltajille. Lasten osallistamiseen arviointiin ei ole käytössä yhteneväistä tapaa ja enemmistö kokee, että lapsen osallisuutta arviointiin ei ole riittävästi huomioitu.

Kyselyssä kartoitettiin myös ajan riittämistä arviointiprosessin toteuttamiseen varhaiskasvatuksen arjessa. 15 (61 %) vastaajista koki, että varhaiskasvatuksen arjessa ei ole riittävästi aikaa toteuttaa Valssi-arviointiprosessia. 10 vastaajaa (39 %) koki, että aikaa arviointiprosessin toteuttamiseen on riittävästi. Enemmistö koki siis tarvitsevansa lisää aikaa arviointiprosessin toteuttamiselle. Kyselyn lopussa olevassa avoimessa

kysymyksessä ”onko mieleesi noussut muita ajatuksia Valssi-arviointiprosessista, joita ei vielä tässä kyselyssä tullut esille” nousi vastauksissa esille paljon ajankäyttöön liittyviä asioita. Osa vastaajista koki, että Valssi vie aikaa perustyöstä eli lasten kanssa olemisesta. Vastauksissa kuvattiin myös sitä, että varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen Valssista nousseiden kehittämistarpeiden pohjalta ei ole riittävästi aikaa varhaiskasvatuksen arjessa. Aikaa kaivattiin lisää myös tiimikeskusteluihin ja arviointien kirjaamiseen ryhmävasuun.

Kaikki paperityö mitä lisätään -- on pois lapsilta ja lapsiryhmältä.

--mutta aikaa -- niiden toteuttamiseksi on todella niukasti. Jos haluamme kehittää leikkiympäristöjä ja luoda pitkäkestoisia leikkejä tarvitsemme niiden toteuttamiseen aikaa.

Avoimella kysymyksellä kartoitettiin, millaisen teeman vastaajat kokisivat jatkossa hyödylliseksi Valssi-arviointiprosessissa. Vuorovaikutus koettiin hyödylliseksi teemaksi arviointiin. Muita avoimissa vastauksissa esille nousseita arviointiteemoja oli yksiköiden tai tiimien välinen yhteistyö, lasten minäkäsitys ja itsetuntemus, sekä arvokeskustelu lasten ja huoltajien välillä, myös pedagogista toimintaa, kuten arjen pedagogiikkaa ehdotettiin yhdeksi teemaksi.

Lasten minäkäsityksen/ itsetuntemuksen ja itsetunnon tukeminen.

Vuorovaikutus tai pedagoginen toiminta--.

Arvokeskustelu varhaiskasvattajien ja huoltajien välillä.

5 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, että millaisia kokemuksia Siilinjärven kunnan varhaiskasvatushenkilöstöllä on Valssi-arviointiprosessin hyödyistä ja kehittämiskohteita. Tavoitteena oli tuottaa kokemuksellista tietoa Valssi-arviointiprosessin kehittämisen tueksi Siilinjärven kunnassa. Tutkimusmenetelmänä päädyttiin kyselytutkimukseen, sillä se oli helppo toteuttaa isommalle kohderyhmälle. Kyselytutkimuksen avulla saatiin hyvin tietoa, joka vastasi tavoitetta sekä tutkimuskysymyksiä. Kyselytutkimukseen vastasi 25 osallistujaa. Heistä 14 (56 %) oli

varhaiskasvatuksen opettajia tai sosionomeja. Loput 11 (44 %) oli varhaiskasvatuksen lastenhoitajia tai avustajia.

Opinnäytetyön ensimmäinen tutkimuskysymys oli “millaisia kokemuksia Siilinjärven kunnan varhaiskasvatus henkilöstöllä on Valssilla toteutettavan arviointiprosessin hyödyistä varhaiskasvatustoiminnan kehittämässä?”, tähän tutkimuskysymykseen saatiin hyvin vastauksia. Kyselytutkimuksen tulosten perusteella voidaan todeta, että enemmistö Siilinjärven varhaiskasvatushenkilöstöstä kokee Valssi-arviointiprosessista olevan ainakin jonkin verran hyötyä varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen. Tätä tukee se, että kyselytutkimuksen vastaajista keskimäärin noin 18,5 vastaajaa (74 %) oli osittain tai täysin samaa mieltä siitä, että Valssi-arviointiprosessin eri vaiheista on hyötyä varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämiseen. Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksessa on ollut arviointiteemana leikki. Tällä tutkimuksella voidaan osoittaa, että Siilinjärven kunnan varhaiskasvatushenkilöstö kokee Valssilla toteuttavan arviointiprosessin hyödyttäneen ainakin jonkin verran leikkiin liittyvän toiminnan kehittämässä. Kyselytutkimuksessa 21 (84 %) vastaajaa oli täysin samaa tai osittain samaa mieltä siitä, että Valssi on tuonut hyötyä leikkiympäristöjen kehittämiseen. Myös leikin havainnoimisen kehittämisen osalta hyödyistä oli täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä 21 vastaajaa (84 %)

Vuonna 2024 Vlasov ja Sarkkinen tutkivat Valssi-arviointijärjestelmän käyttäjätalastoja ja samalla varhaiskasvatushenkilöstöltä kysyttiin Valssin hyödyllisyyttä. Tätä tutkimusta hyödynnettiin myös tämän opinnäytetyön tietoperustassa. Tutkimuksessa kyselyyn vastannut henkilöstö oli n=2489. Henkilöstöstä 16 % oli täysin samaa mieltä, 43 % jokseenkin samaa mieltä, 29 % ei eri eikä samaa mieltä, 9 % jokseenkin eri mieltä ja 3 % täysin eri mieltä siitä, että valssilla toteutetusta arvioinnista on ollut hyötyä. Enemmistö oli sitä mieltä, että Valssilla toteutettavista arvioinneista on ainakin jonkin verran hyötyä. (Sarkkinen & Vlasov, 2024) Tässä tutkimuksessa saatiin samansuuntainen tutkimustulos Vlasovn ja Sarkkisen tutkimuksen kanssa. Enemmistö eli keskimäärin 18,5 vastaajaa (74 %) on tässä kyselytutkimuksessa täysin samaa tai osittain samaa mieltä siitä, että Valssilla toteutetun arvioinnin eri vaiheista on ainakin jonkin verran hyötyä toiminnan kehittämässä. (Sarkkinen & Vlasov, 2024).

Hyödyllisimmäksi arviointiprosessin vaiheeksi toiminnan kehittämisen kannalta Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksessa koetaan tiimikeskustelut. Tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat sitä käsitystä, että tiimikeskustelut ovat merkityksellisiä toiminnan arvioinnissa

ja kehittämisessä, sekä auttavat löytämään kehittämiskohteita varhaiskasvatuksen arjessa. 16 (67 %) kyselyyn vastaajista nosti tiimikeskustelut arviointiprosessin hyödyllisimmäksi vaiheeksi ja avoimien kysymyksen vastaukset tukivat myös väitettä tiimikeskustelujen merkityksellisyydestä. Tutkimustuloksista nousi esille se, että erityisesti varhaiskasvatuksen opettajat tai sosionomit kokevat tiimikeskustelut hyödyllisimpänä arviointiprosessin vaiheena varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämisessä Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksessa. Tätä väitettä tukee se, että 13 (92 %) varhaiskasvatuksen opettajista tai sosionomeista nosti tiimikeskustelun hyödyllisimmäksi arviointiprosessin vaiheeksi, kun taas varhaiskasvatuksen lastenhoitajista tai avustajista neljä (37 %) piti tiimikeskusteluja hyödyllisimpänä vaiheena. Muita tutkimustuloksista esille nousseita hyötyjä on se, että yksikkökohtaiset keskustelut nivovat yhteen yksikkökohtaisia kehittämistarpeita, sekä tuovat tiimille uusia näkökulmia toiminnan kehittämiseen, tämä voitiin päätellä avoimien kysymysten vastauksista.

Vertasen Valssi-arviointijärjestelmän pilotoinnissa tuli ilmi, että tiimikeskusteluja pidettiin tärkeänä ja arvokkaana, sekä tiimikeskustelut avarsivat näkemyksiä (Vertanen, 2023, ss. 28–30). Tämän opinnäytetyön kyselytutkimuksen tulokset ovat samassa linjassa Vertasen tutkimuksen kanssa, koska myös näistä vastauksista käy ilmi, että tiimikeskusteluja pidetään tärkeinä ja niistä saa uusia näkökulmia.

Toiseen tutkimuskysymykseen ”Millaisia kokemuksia varhaiskasvatushenkilöstöllä on Valssilla toteutettavan arviointiprosessin kehittämiskohteista Siilinjärven kunnassa?” saatiin myös kyselytutkimuksella hyvin vastauksia. Tutkimuksesta nousi selkeästi esiin, että eniten kehitettävää Siilinjärven varhaiskasvatuksen arviointiprosessissa on kuukauden kysymyksessä. Tätä tukee se, että yhdeksän (45 %) kyselyyn vastaajista koki kuukauden kysymyksen sisältävän eniten kehitettävää kaikista arviointiprosessin vaiheista. Lisäksi kyselyn avoimissa vastauksissa nousi esiin kokemus siitä, ettei kuukauden kysymyksellä saada riittävän hyvin vastauksia todellisista kehittämiskohteista tai perheiden toiveista ”kyllä” ja ”ei” vastausvaihtoehtojen vuoksi.

Muita kehittämiskohteita Valssilla toteutettavassa arviointiprosessissa Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksessa on perehdytyksen lisääminen uusille työntekijöille. Tutkimuksessa nousi esille, että varhaiskasvatushenkilöstö kokee Valssiin perehdytyksen olleen pääosin riittävää. Kyselyyn vastanneista yhteensä keskimäärin 22,75 vastaajaa (91 %) oli joko täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä riittävästä perehdytyksestä eri

arviointiprosessin vaiheisiin. Lisää perehdytystä koettiin tarvittavan uusille työntekijöille. Selkeää perehdytyslomaketta Valssi-arviointiprosessista, jossa olisi tarkka kuvaus ja aikataulutus prosessin eri vaiheista, ehdotettiin perehdytyksen tueksi avoimien kysymysten vastauksissa. Kehittämiskohteeksi nousi myös se, että tiimikeskusteluja hyödyttäisi ja selkeyttäisi keskustelurunko tai lomakepohja, jonka avulla tiimikeskusteluissa voitaisiin edetä vaiheittain.

Lisäksi tutkimuksen pohjalta kehittämiskohteeksi nousi ajankäytölliset asiat. Tätä väitettä tukee se, että enemmistö vastaajista (61 %, n=15) koki, ettei aikaa ole riittävästi arviointiprosessin toteuttamiseen varhaiskasvatuksen arjessa. Lisää aikaa kaivattiin avoimien vastausten perusteella tiimikeskustelujen toteuttamiseen, ryhmävasun kirjaamiseen ja varhaiskasvatuksen toiminnan konkreettiseen kehittämiseen arviointien pohjalta. Itsearviointivaiheesta nousi esille kehittämiskohteeksi kyselylomakkeen kysymysten selkeys ja johdonmukaisuus. Tutkimuksen perusteella varhaiskasvatushenkilöstöstä osa kokee itsearviointilomakkeen kysymykset osittain epäjohdonmukaisena ja kysymyksissä ilmenee jonkin verran päällekkäisyyttä. Lasten osallisuus on myös yksi kehittämiskohde Valssilla toteutettavassa arviointiprosessissa. Tutkimuksessa nousi esille, että 13 vastaajaa (52 %) vastaajista kokee lasten osallisuuden arviointiprosessiin riittämättömänä.

6 Pohdinta ja jatkokehittämisideat

Työskentelemme molemmat varhaiskasvatuksessa, joten varhaiskasvatukseen liittyvän aiheen valitseminen opinnäytetyön aiheeksi oli luontevaa. Opinnäytetyön aihe valikoitui varhaiskasvatuksen työkokemuksen pohjalta, omasta kiinnostuksesta aiheeseen ja toimeksiantajan tarpeesta saada tietoa varhaiskasvatuksen henkilöstön kokemuksista Valssi-arviointiprosessista Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksessa. Työkokemus varhaiskasvatuksesta hyödytti opinnäytetyön prosessin etenemistä ja toimeksiantajan kanssa tehtävää yhteistyötä. Työkokemuksesta oli hyötyä esimerkiksi kyselylomakkeen laatimisessa varhaiskasvatushenkilöstölle. Toimeksiantajan toiveita kuultiin opinnäytetyöprosessin eri vaiheissa ja toimeksiantajan tarve otettiin huomioon opinnäytetyön tutkimuksellisissa valinnoissa. Tutkimus eteni suunnitelmallisesti ja sujuvasti. Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän yhdistelmä, koska numeeristen vastausten tueksi haluttiin saada myös avoimia vastauksia, jotka analysoitiin kvalitatiivisin menetelmin.

Aiempi kokemus opinnäytetyön tekemisestä auttoi opinnäytetyöprosessin etenemisessä, koska tutkimukseen liittyvät eettiset kysymykset ja tutkimuksen eri vaiheet olivat jo ennalta tuttuja. Vaikka raportin kirjoittaminen ja työstäminen olivatkin tuttuja, työelämälähtöinen aihe toi paljon uutta omaan ammatillisuuden kasvuun. Tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen on yksi varhaiskasvatuksen sosionomin osaamisen kompetensseista (SOAMK, 2023). Tämän opinnäytetyöprosessin aikana erityisesti varhaiskasvatuksen arvioinnin ja kehittämisen osaaminen syventyivät paljon. Tietoperustaa kirjoittaessa myös varhaiskasvatuksen arvioinnin ja kehittämisen merkitys koko varhaiskasvatustoiminnalle korostuivat. Perehtyneisyys Valssi-arviointiprosessiin tuo paljon uutta omaan työympäristöön. Jatkossa arviointiprosessiin osallistuminen on huomattavasti helpompaa ja aiempaa selkeämpää. Lisäksi opinnäytetyöprosessi kehitti numeeristen vastausten analysoimista ja taulukoiden sekä kaavioiden tulkitsemisen taitoja.

Opinnäytetyön toisena tutkimuskysymyksenä oli etsiä Valssi-arviointiprosessin kehittämisen kohteita. Kyselytutkimuksen vastauksista nousi esille ideoita jatkokehittämiseen. Vastaajat kaipasivat tiimikeskusteluihin keskustelurunkoa, jonka avulla keskustelua olisi helpompi ja selkeämpi käydä. Tämän opinnäytetyön tutkimuksen pohjalta voitaisiin kehittää tiimikeskustelurunko Siilinjärven varhaiskasvatuksen käyttöön arviointiprosessin toteuttamisessa. Toisena tärkeänä kehittämiskohteena nousi esille perehdytyslomake etenkin uusille työntekijöille, jotka aloittavat työskentelyn Siilinjärven kunnassa. Jatkossa olisi tärkeää kehittää perehdytyslomake uusien työntekijöiden perehdyttämiseksi arviointiprosessiin. Perehdytyslomake selkeyttäisi prosessia ja auttaisi hahmottamaan arviointiprosessin kokonaisuuden. Kolmantena kehittämiskohteena nousi kuukauden kysymyksen kehittäminen. Kuukauden kysymys koettiin kyselytutkimuksen perusteella ainakin osittain riittämättömänä mittaamaan asiakastyytyväisyyttä. Kyllä ja ei vastauksista on vaikea saada varmuutta, millaisia konkreettisia kehittämistoimenpiteitä tulisi tehdä. Kuukauden kysymystä olisi tärkeää kehittää siten, että se mittaisi paremmin asiakastyytyväisyyttä ja hyödyttäisi enemmän varhaiskasvatuksen arjen kehittämisessä. Kaikki vastaajat eivät myöskään olleet tyytyväisiä lasten osallisuuden huomioimisen määrään Valssilla toteutettavassa arviointiprosessissa. Lasten osallisuutta arviointiprosessissa tulisi kehittää ja siihen kannattaisi luoda yhteneväisiä toimintatapoja.

Jatkossa olisi tärkeää myös tutkia Valssin hyötyjä ja kehittämiskohteita laajemmin eri varhaiskasvatuksen toimijoiden välillä, jossa se on käytössä. Tämän avulla voitaisiin

havaita jo toimivia arviointikäytäntöjä, joita pystyttäisiin ottamaan laajemminkin käyttöön. Näin Valssi-arviointiprosessista voitaisiin saada vielä selkeämpi ja toimivampi kokonaisuus.

Lähteet

- Aarnisalo, S., Hakalisto, S., Sarkkinen, T. & Vlasov, J. (2024). *Valssi laadunarviointijärjestelmän kehittäminen vuosina 2020–2023*. Julkaisuja 2024: 24. Opetus- ja kulttuuriministeriö. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165642/OKM_2024_24.pdf
- Alastalo, M. & Borg, S. (2010). *Numerolukutaito: Tutkimuksen analyysivaihe*. KvantimOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/numerolukutaito/analyysi.html>
- Broberg, M., Laakkonen, E. & Tähtinen, J. (2020). *Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita*. Turun yliopiston kasvatustieteellinen laitos. https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/149687/Tilastollisen_aineiston_k%C3%A4sittelyn_ja_tulkinnan_perusteita_2020.pdf?sequence=5&isAllowed=y
- Eerola-Pennanen, P., Vuorisalo, M. & Raittila, R. (2022). Johdatus varhaiskasvatukseen. Teoksessa M., Koivula, A., Siippainen & Eerola-Pennanen, P. (toim.), *Valloittava varhaiskasvatus (21–37)*. Vastapaino.
- Harkoma, S., Sarkkinen, T. & Vlasov, J. (25.7.2023a). *Valssi-käsikirja. Tietoa varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmästä Valssista ja sen hyödyntämisestä arvioinnista*. Kansallisen koulutuksen arviointikeskus. https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/Valssin-kasikirja-final-7_2023.pdf
- Harkoma, S., Sarkkinen, T. & Vlasov, J. (2023b). Valssin askelin- varhaiskasvatuksen laadun arviointiin. Varhaiskasvatuksen opettajien liitto SLF. [Valssin askelin varhaiskasvatuksen laadun arviointiin | VOL](#)
- Karila, K., Kinnunen, S., Mattila, V., Nukarinen, T., Parrila, S., Repo, L., Salminen, J., Sulonen, H. & Vlasov, J. (2018). *Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset*. Kansallisen koulutuksen arviointikeskus. https://peda.net/kannonkoski/varhaiskasvatus/vlapjs/k:file/download/b57f7f82ba357daf2b68783fa31c86ba2f2ec2ed/KARVI_vaka_laadun-arvioinnin-perusteet-ja-suositukset.pdf
- Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen, P. (2022). *Johdanto: Varhaiskasvatus valloittaa*. Teoksessa M., Koivula, A., Siippainen & Eerola-Pennanen, P. (toim.), *Valloittava varhaiskasvatus (9–20)*. Vastapaino.
- Kuula, A. (2006). *Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Vastapaino.
- Laaksovirta, T. (n.d.). *Tieteellinen metodi ja metodologia*. Kirjastotiede ja informatiikka, 4(2), 35–44. <https://journal.fi/inf/article/view/1221/1079>
- Luoto, R. (2009). *Kyselytutkimuksen suunnittelu*. Duodecim, 125(15), 1647–1653. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66050/kyselytutkimuksen_suunnittelu_2009.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Nivala, R. & Ryyänen, S. (2019). *Sosiaalipedagogiikka- kohti inhimillisempää yhteiskuntaa*. Gaudeamus.
- Opetushallitus. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006a). *Teemoittelu*. KvaliMOTV- menetelmäopetuksen tietovaranto. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006b). *Reliabiliteetti*. KvaliMOTV- menetelmäopetuksen tietovaranto. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3_2.html
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006c). *Validiteetti*. KvaliMOTV- menetelmäopetuksen tietovaranto. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3_1.html
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi
- Sarkkinen, T. & Vlasov, J. (2024). *Varhaiskasvatuksen laadunhallinnan ja arvioinnin tunnuslukuja*. Kansallisen koulutuksen arviointikeskus. https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/Valssi_ka%CC%88ytto%CC%88tilasto_fin_web.pdf
- Siilinjärven kunnan varhaiskasvatussuunnitelma. (2022). *Siilinjärven kunnan vasu*. https://siilinjarvi.fi/wp-content/uploads/2024/07/Siilinjarvi_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022.pdf
- Siilinjärvi. (2024). *Varhaiskasvatus*. <https://siilinjarvi.fi/kasvatus-ja-opetus/varhaiskasvatus/>
- SOAMK työvaliokunta. (2023). *Varhaiskasvatuksen sosionomin kompetenssit*. <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/12/Varhaiskasvatuksen-sosionomikompetenssit-2023.pdf>
- Tekijänoikeuslaki 1961/404. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404>
- TENK. (2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf
- Tuomivaara, T. (2005). *Tieteellisen tutkimuksen perusteet*. <https://docplayer.fi/22096431-6-kvantitatiivinen-ja-kvalitatiivinen-tutkimus.html>
- Turja, L. & Vuorisalo, M. (2022). *Lasten oikeudet, toimijuus ja osallisuus oppimisessa*. Teoksessa M., Koivula, A., Siippainen & Eerola-Pennanen, P. (toim.), *Valloittava varhaiskasvatus (37–56)*. Vastapaino.
- Varhaiskasvatuslaki 540/2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>
- Vilka, H. (2015). *Tutki ja kehitä*. PS-kustannus.

- Vertanen, B. (2023). *Varhaiskasvatuksen digitaalisen laadunarviointijärjestelmä Valssin pilotointi*. [opinnäytetyö, Hämeen ammattikorkeakoulu].
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/815418/Vertanen_Brigitte.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Ympäristöministeriö. 2023. *Mitä on kestävä kehitys?* <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>
- Webropol. (2025). *Analyysien aatelinen-Webropol analytics*. <https://webropol.fi/webropol-moduulit/analytics/>

LIITE 1. Aineistohallintasuunnitelma

Opinnäytetyön nimi: Varhaiskasvatushenkilöstön kokemuksia Valssilla toteuttavasta arviointiprosessista Siilinjärven kunnassa

Opinnäytetyön tekijä(t): Anu Saali ja Matleena Koskinen

1 Opinnäytetyön aineiston kuvaus

Opinnäytetyön aineistona käytetään sähköisen Webropol kyselyn tuottamaa kyselydataa. Kyselydata kerätään toteuttamalla sähköinen kyselytutkimus Siilinjärven kunnan varhaiskasvatushenkilöstölle. Kyselydata on pääasiassa numeerista. Kyselydata sisältää joitakin avoimia kysymyksiä, joihin kyselyyn osallistujilla on mahdollisuus vastata tarkemmin ja yksilöllisemmin.

2 Aineiston tallennus ja säilytys

Aineisto tallennetaan opinnäytetyön tekijöiden henkilökohtaisille tietokoneille, jotka on suojattu salasanalla ja virusturvalla. Aineistoa käsitellään ainoastaan salanasuojatulla henkilökohtaisella tietokoneella. Aineisto varmuuskopioidaan erilliseen tiedostokansioon. Aineistoa saattaa käsitellä myös opinnäytetyön ohjaaja opinnäytetyön tekijöiden lisäksi, mutta vain, jos se on välttämätöntä opinnäytetyön ohjaamisen kannalta.

Opinnäytetyön aineistoa ei luovuteta toimeksiantajalle tietoturvasyistä.

3 Henkilötietojen ja arkaluonteisten tietojen käsittely

Aineistossa ei käsitellä tai kerätä laajoja henkilötietoja. Aineistossa tulee ilmi kyselyyn vastanneen ammattinimike, jota voidaan pitää henkilötietona. Ammattinimikettä tarvitaan siihen, että voidaan vertailla esimerkiksi varhaiskasvatuksen opettajien ja lastenhoitajien vastauksien eroja yleisellä tasolla. Webropol-kyselyyn vastataan muutoin anonyymisti. Kyselyn aineistosta voidaan päätellä se, että kyselyyn vastaajat ovat Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksen työntekijöitä. Aineiston vastauksia ei voida yhdistää yksittäisiin henkilöihin, koska vastaajajoukko on laaja. Jos kuitenkin kyselyyn saatavia

vastauksia olisi suppeampi osuus, voidaan tässä tapauksessa myös esimerkiksi työskentelynimikkeet tarvittaessa salata täysin, eikä niitä tällöin voida vertailla tulososiossa yleisellä tasolla. Avoimien kysymyksien vastaukset salataan sellaisenaan ja niitä käsitellään vain anonyymina siten, että useammin toistuvia vastauksia käsitellään aineiston tuloksissa.

Kyselytutkimuksen aineistoa ei myöskään julkaista opinnäytetyössä esimerkiksi liitteenä, vaan aineistoa sivutaan ainoastaan tulosten analysoinnin yhteydessä ja esimerkiksi johtopäätöksiä pohtiessa.

4 Aineiston omistajuus

- Opinnäytetyön aineisto on syntynyt HAMKin ja Centrian opinnäytetyöhön liittyvässä tutkimusprojektissa. Aineiston omistajuus on sen kerääjillä, eli tämän opinnäytetyön tekijöillä.
- Opinnäytetyön tulokset omistavat HAMK ja Centria, koska tulokset ovat syntyneet opinnäytetyön tutkimusprojektin yhteydessä.

5 Aineiston jatkokäyttö työn valmistumisen jälkeen

Opinnäytetyön aineistoa ei luovuteta jatkokäyttöön opinnäytetyön tilaajalle. Opinnäytetyön tekijät varmistavat tutkimuksen aineiston tietoturvallisen säilyttämisen vuoden ajan opinnäytetyön hyväksymispäivämäärästä. Opinnäytetyön tulokset ovat aineiston säilyttämisen ansiosta varmennettavissa. Vuoden säilytysajan jälkeen opinnäytetyön tekijät hävittävät aineiston toimien tietoturvallisesti.

LIITE 2. Tietosuojailmoitus: Varhaiskasvatushenkilöstön kokemuksia Valssilla toteutettavasta arviointiprosessista Siilinjärven kunnassa

(12.1.2025)

1. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Tämän tietosuojailmoituksen tarkoituksena on antaa EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämät tiedot Hamkin ja Centrian opinnäytetyön tutkimuksessa käsiteltävistä henkilötiedoista, mistä henkilötiedot ovat peräisin ja miten niitä käytetään tutkimuksessa.

Opinnäytetyön tutkimuksen aiheena on varhaiskasvatushenkilöstön kokemukset Valssi-arviointijärjestelmällä toteutettavasta arviointiprosessista Siilinjärven kunnassa. Tutkimuksessa selvitetään, millaisia kokemuksia varhaiskasvatushenkilöstöllä on Valssilla toteutettavan arviointiprosessin hyödyistä ja kehittämiskohteista Siilinjärven kunnassa. Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksen arviointitoiminnan kehittämisessä.

Tutkimuksessa kerätään kyselytutkimusaineisto toteuttamalla kyselytutkimus sähköisellä Webropol-kyselyllä. Tutkimusaineisto tuhoetaan vuosi opinnäytetyön julkaisemisen jälkeen. Opinnäytetyötä ohjaavat Lehtori Mari Korhonen ja Tarja Mäkitalo.

Kerättyä aineistoa ei luovuteta tutkimuksen toimeksiantajalle.

Tutkimuksen kesto: 1.1.2025-1.7.2025

Kyseessä on kertatutkimus.

2. Yhteyshenkilö tutkimusta koskevista asioista

3. Tutkimuksen suorittajat

Opiskelijat: Anu Saali ja Matleena Koskela

4. Käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus.

5. Henkilötietosisältö ja säilytysajat

Tutkimuksessa kerätään seuraavat tiedot:

- Vastaajan ammattinimike

Tutkimuksessa ei lähtökohtaisesti kerätä arkaluonteisia henkilötietoja. Tutkimuksessa ei kerätä suoria eikä vahvoja epäsuoria yksittäisiä henkilötietoja, eikä niitä yhdistetä muihin tietoihin muista lähteistä.

Kyselytutkimuksessa kerätään tieto tutkittavan ammattinimikkeestä. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Opinnäytetyön tekijä säilyttää tutkimusaineiston vuoden ajan opinnäytetyön hyväksymispäivästä, jotta opinnäytetyön tulokset voidaan tarvittaessa varmistaa, ja hävittää tämän jälkeen aineiston.

6. Rekisteröidyt

Rekisteröityinä ovat:

- Tutkimukseen osallistuvat Siilinjärven kunnan varhaiskasvatushenkilöstö.

7. Rekisterin tietolähteet

Henkilötiedot saadaan opinnäytetyön tutkimukseen osallistuvilta varhaiskasvatushenkilöstöltä.

8. Henkilötietojen vastaanottajat

Henkilötietoja ei luovuteta ulkopuolisille. Henkilötietojen vastaanottajia ovat:

Aineiston tallennuspaikkana on tutkimuksen toteuttavien opiskelijoiden henkilökohtaiset salanasuojatut tietokoneet.

9. Rekisterin suojauksen periaatteet

Henkilötietoihin sovelletaan seuraavia suojatoimia:

- A) Sähköiset aineistot: Verkkovälitteisesti tehty kysely toteutetaan sähköisen Webropol-kyselyn avulla. Kyselyn vastaustiedot tallentuvat sähköiseen Webropol-järjestelmään. Sähköisen aineiston keräämisen palveluihin tutkimuksen tekijällä on henkilökohtaiset käyttäjätunnukset. Muu mahdollisesti tarvittava käsittely tehdään HAMKin tietojen luokitteluohjeen mukaisilla välineillä. Kerätty aineisto anonymisoidaan ennen analysointia, mikäli mahdollista. Muussa tapauksessa tutkittaviin viittaavat suorat ja vahvat epäsuorat henkilötiedot poistetaan.

10. Rekisterinpitäjä

11. Automaattinen päätöksenteko

Rekisterissä ei tehdä automaattista päätöksentekoa.

12. Tietojen siirto EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä EU:n tai ETA:n ulkopuolelle.

13. Rekisteröidyn oikeudet ja niiden rajoittaminen

EU:n yleinen tietosuojasetus (2016/679) antaa rekisteröidylle seuraavat oikeudet

-Oikeus peruuttaa suostumus

Rekisteröidyllä on milloin tahansa oikeus peruuttaa suostumuksensa. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta ennen suostumuksen peruuttamista suoritetun käsittelyn lainmukaisuuteen. (Artikla 7.)

-Oikeus saada pääsy tietoihinsa

Rekisteröidyllä on oikeus saada rekisterinpitäjältä vahvistus siitä, käsitellään häntä koskevia henkilötietoja. Rekisteröidyllä on oikeus saada pääsy tietoihinsa. Tarkastusoikeudesta voidaan periä

maksu tai siitä voidaan kieltäytyä, jos pyynnöt ovat ilmeisen perusteettomia tai kohtuuttomia, erityisesti jos niitä esitetään toistuvasti. (Artikla 12 ja artikla 15.)

-Oikeus tietojen oikaisemiseen

Rekisteröidyllä on oikeus vaatia rekisterissä olevan virheellisen tiedon oikaisemista (artikla 16). Korjaamispyyntö tehdään kirjallisesti. Joissain tietojärjestelmissä henkilö pystyy myös itse korjaamaan omat tietonsa.

-Oikeus tietojen poistamiseen

Rekisteröidyllä on oikeus vaatia henkilötietojensa poistamista, jos yksi seuraavista toteutuu (artikla 17):

- Henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin
- Rekisteröity peruuttaa suostumuksen, eikä käsittelyyn ole muuta laillista perustetta
- Rekisteröity vastustaa käsittelyä eikä käsittelyyn ole olemassa perusteltua syytä (artikla 21)
- Henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti
- Henkilötiedot on poistettava unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan rekisterinpitäjään sovellettavan lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi;

Rekisteröidyllä kuitenkin ei ole oikeutta tietojen poistamiseen tutkimuksissa, mikäli tietojen poistaminen todennäköisesti estää kyseisen käsittelyn tai vaikeuttaa sitä suuresti.

-Oikeus käsittelyn rajoittamiseen

Rekisteröidyllä on oikeus käsittelyn rajoittamiseen, jos yksi seuraavista toteutuu (artikla 18):

- Rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa rekisterinpitäjä voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden
- Käsittely on lainvastaista ja rekisteröity vastustaa henkilötietojen poistamista ja vaatii sen sijaan niiden käytön rajoittamista
- Rekisterinpitäjä ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta rekisteröity tarvitsee niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi
- Rekisteröity on vastustanut henkilötietojen käsittelyä artikla 21 kohdan nojalla odotettaessa sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeudet perusteet rekisteröidyn perusteet.

-Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

Rekisteröidyllä on oikeus saada koneluettavassa muodossa häntä koskevat henkilötiedot, jotka hän on rekisterinpitäjälle toimittanut, mikäli käsittely perustuu suostumukseen ja käsittely tapahtuu automaattisesti. (Artikla 20.)

-Oikeus tehdä valitus

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistolle. Lisätietoja <https://tietosuoja.fi/>.

LIITE 3. Kyselylomake

Varhaiskasvatushenkilöstön kokemuksia Valssilla toteuttavasta arviointiprosessista

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Taustatiedot

1. Ammattinimikkeesi:

- Varhaiskasvatuksen opettaja tai sosionomi
- Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja tai varhaiskasvatuksen avustaja

2. Olen osallistunut Valssilla toteutettavaan arviointiprosessiin varhaiskasvatuksessa:

- Kyllä
- Ei

3. Tiedän, miksi Valssi-arviointiprosessia käytetään varhaiskasvatuksessa:

	1 Täysin eri mieltä	2 Osittain eri mieltä	3 Osittain samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
	☐	☐	☐	☐

4. Olen saanut riittävästi perehdytystä Valssilla toteutettavan arviointiprosessin seuraaviin vaiheisiin:

	1 Täysin eri mieltä	2 Osittain eri mieltä	3 Osittain samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
Itsearvioinnin täyttämiseen	☐	☐	☐	☐

	1 Täysin eri mieltä	2 Osittain eri mieltä	3 Osittain samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
Tiimikohtaiseen keskusteluun ja yhteenvedon tekemiseen itsearviointeihin pohjautuen	☐	☐	☐	☐
Yksikkötasoiseen keskusteluun ja yhteenvedon tekemiseen (esim. kehittämisillassa)	☐	☐	☐	☐
Kuukauden kysymykseen	☐	☐	☐	☐

5. Millaista perehdytystä/ohjausta toivoisit jatkossa Valssi-arviointiprosessiin (esim. keskustelurunkoa tiimikeskustelujen tueksi/ohje tiimikohtaisen yhteenvedon tekemiseen/ohje Valssi-arviointiprosessin eri vaiheista):

6. Minulle on selkeää, mikä roolini on Valssilla toteutettavassa arviointiprosessissa:

	1 Täysin eri mieltä	2 Osittain eri mieltä	3 Osittain samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
	☐	☐	☐	☐

Valssi-arviointiprosessin hyödyt varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämisessä

7. Seuraavista Valssi-arviointiprosessin vaiheista on ollut hyötyä varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämiseen:

	1 Täysin eri mieltä	2 Osittain eri mieltä	3 Osittain samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
Itsearviointilomakkeen täyttäminen	☐	☐	☐	☐
Tiimikohtainen keskustelu ja yhteenvedon tekeminen itsearviointeihin pohjautuen	☐	☐	☐	☐
Yksikkötasoinen keskustelu ja yhteenvedon tekeminen (esim. kehittämisillassa)	☐	☐	☐	☐
Kuukauden kysymys	☐	☐	☐	☐

8. Mistä Valssi-arviointiprosessin vaiheesta on ollut eniten hyötyä varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämisessä:

- Itsearviointilomakkeen täyttäminen
- Tiimikohtainen keskustelu ja yhteenvedon tekeminen itsearviointeihin pohjautuen
- Yksikkötasoinen keskustelu ja yhteenvedon tekeminen (esim. kehittämisillassa)
- Kuukauden kysymys

9. Perustelee edellisen kysymyksen vastauksesi (mitä hyötyä):

10. Valssin viimeisin arviointiteema Siilinjärven varhaiskasvatuksessa on ollut leikki. Onko Valssista ollut mielestäsi hyötyä:

	1 Täysin eri mieltä	2 Osittain eri mieltä	3 Osittain samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
Leikkiympäristöjen kehittämiseen	☐	☐	☐	☐
Leikin havainnoinnin kehittämiseen	☐	☐	☐	☐
Leikkiin liittyvien havaintojen dokumentoinnin kehittämiseen	☐	☐	☐	☐

	1 Täysin eri mieltä	2 Osittain eri mieltä	3 Osittain samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
Leikin ohjaamisen kehittämiseen	☐	☐	☐	☐
Pitkäkestoisen leikin kehittämiseen	☐	☐	☐	☐

11. Mikä olisi hyödyllinen teema Valssi-arviointiin:

12. Kuukauden kysymys on vahvistanut varhaiskasvatushenkilöstön ja huoltajien välistä yhteistyötä:

	1 Täysin eri mieltä	2 Osittain eri mieltä	3 Osittain samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
	☐	☐	☐	☐

13. Arviointiin liittyvät keskustelut auttavat minua löytämään varhaiskasvatuksen kehittämistarpeita:

	1 Täysin eri mieltä	2 Osittain eri mieltä	3 Osittain samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
	☐	☐	☐	☐

14. Itsearviointin täyttäminen auttaa minua löytämään kehittämistarpeita omista toimintatavoista varhaiskasvatuksen arjessa:

	1 Täysin eri mieltä	2 Osittain eri mieltä	3 Osittain samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
	☐	☐	☐	☐

Valssi-arviointiprosessin kehittämiskohteet

15. Valssi-arviointiprosessin eri vaiheet ovat mielestäni selkeitä:

1 Täysin eri mieltä	2 Osittain eri mieltä	3 Osittain samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
☐	☐	☐	☐

16. Missä seuraavista Valssi-arviointiprosessin vaiheissa on mielestäsi eniten kehitettävää:

- Itsearviointilomakkeen täyttäminen
- Tiimikohtainen keskustelu ja yhteenvedon tekeminen itsearviointeihin pohjautuen
- Yksikkötasoinen keskustelu ja yhteenvedon tekeminen (esim. kehittämisillassa)
- Kuukauden kysymys

17. Perustele edellisen kysymyksen vastauksesi, mitä kehitettävää vaiheessa on:

18. Onko Valssi-arviointiprosessissa otettu huomioon riittävästi lapsen osallisuus arviointiin:

- Kyllä
- Ei

19. Onko Valssi-arviointiprosessissa otettu riittävästi huomioon huoltajien osallisuus arviointiin:

- Kyllä

Ei

**20. Onko Valssi-arviointiprosessiin osallistumiseen riittävästi aikaa
varhaiskasvatuksen arjessa:**

Kyllä

Ei

**21. Onko mieleesi noussut muita ajatuksia Valssi-arviointiprosessista, joita ei
tässä kyselyssä vielä tullut esille:**

LIITE 4. Tutkimuslupa

Siilinjärven kunta
Sivistyspalvelut

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

Tutkimusluvan hakijan tiedot	
Sukunimi, etunimet	Mateena Koskela, Anu Saali
Sähköposti	mateena.koskela@siilinjarvi.fi
Tutkimuslaitos/oppilaitos	Centria ammattikorkeakoulu, Hämeen ammattikorkeakoulu
Koulutusohjelma	Sosionomi

Tutkimus	
Tutkimuksen nimi	Kokemuksia Valsilla toteutettavasta arviointiprosessista
Tutkimuksen taso	Opinnäytetyö (amk)
Lyhyt kuvaus tutkimuksesta ja sen tavoitteista	Tavoitteena on kartoittaa Siilinjärven kunnan varhaiskasvatuksen työntekijöiden kokemuksia Valsi-arviointijärjestelmän käytöstä ja Valsin vaikutuksista varhaiskasvatuksen arkeen
Tutkimustapa/-menetelmä	Kyselytutkimus
Tutkimuksen kohdeyksikkö/-yksiköt	Siilinjärven varhaiskasvatusyksiköt
Tutkimuksen ohjaajan nimi	Tarja Mäkitalo, Mari Korhonen
Aineiston suunniteltu keruu-aika	helmi-/maaliskuu 2025
Tutkimuksen arvioitu valmistumisaika	Toukokuu 2025

Päätös	
☒	Myönnetään tutkimuslupa hakemuksen mukaisesti
☐	Ei myönnetä, perustelut:
14.2.2025	
Päiväys	Antti Jokikokko Sivistysjohtaja Tutkimusluvan myöntäjän allekirjoitus

Ohjeita hakijalle
Yhtä koulua tai päiväkotia koskevaan tutkimukseen luvan antaa yksikön johtaja. Useampia yksiköitä koskevaan tutkimukseen luvan antaa sivistysjohtaja.
Hakemus lähetetään luvan antajalle joko normaalisti kirjepostina tai sähköisesti (tallenna ja lähetä sähköpostin liitteenä). Yhteystiedot löytyvät Siilinjärven kunnan nettisivuilta.
Päätös annetaan tiedoksi vain sähköisesti hakijan sähköpostiin.

LIITE 5. Saatekirje

Hei! Aluksi kiitos sinulle, kun haluat osallistua tutkimukseemme. Tämä tutkimus on osa opinnäytetyötä, joka toteutetaan Hämeen ammattikorkeakoulun ja Centria ammattikorkeakoulun yhteistyössä.

Tässä tutkimuksessa selvitämme Siilinjärven varhaiskasvatushenkilöstön kokemuksia Valssi-arviointijärjestelmällä toteutettavan arviointiprosessin hyödyistä ja kehittämiskohteista.

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja kyselyyn vastaamisen voi lopettaa myös kesken vastaamisen sulkemalla kyselyn, jos tulet toisiin ajatuksiin. Tutkimus toteutetaan anonyymisti täytettävällä kyselylomakkeella. Tutkimuslomakkeessa kysytään henkilötietona ainoastaan ammattinimikettä. Kyselylomake sisältää vaihtoehtokysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Kyselyyn vastaaminen vie noin 10 minuuttia. Kysely on avoinna 10.03.2025-21.03.2025.

Tutkimusaineistoa käytetään vain tutkimustarkoitukseen. Aineistoa analysoidaan, käsitellään ja säilytetään tietoturvallisesti, jonka jälkeen se tuhoetaan.

Tutkimus on suunnattu lapsiryhmässä työskentelevälle varhaiskasvatushenkilöstölle, kuten varhaiskasvatuksen opettajille, sosionomeille, lastenhoitajille tai varhaiskasvatuksen avustajille/ryhmäavustajille. Esihenkilöt ja perhepäivähoitajat on rajattu tutkimuksen perusjoukon ulkopuolelle tutkimuksen tarkoituksen vuoksi.

Opinnäytetyön tekijöiden yhteystiedot piilotettu